

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för landskapsplanering, trädgårds- och jordbruksvetenskap

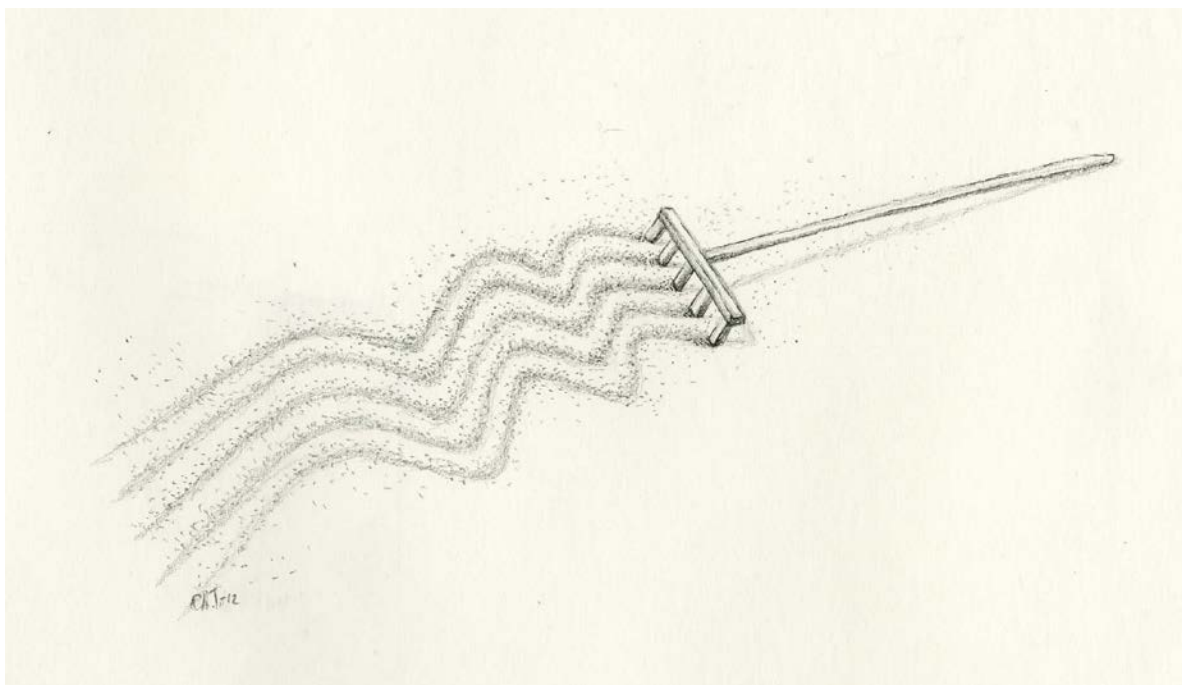
Område Landskapsutveckling

Stort landskap på liten yta

– gestaltungsförslag till en askgravplats

Big landscape on a small surface
-design of a graveyard for ashes

Charlott Tigerschiöld

Självständigt arbete, 15 hp

Trädgårdsingenjörsprogrammet: design

Självständigt arbete vid LTJ-fakulteten, SLU

Alnarp 2012

Stort landskap på liten yta

– gestaltungsförslag till en askgravplats

Big landscape on a small surface
-design of a graveyard for ashes

Charlott Tigerschiöld

Handledare: Sabina Jallow, SLU, Landskapsutveckling

Examinator: Eva Gustavsson, SLU, Landskapsarkitektur

Omfattning: 15 hp

Nivå och fördjupning: G2E

Kurstitel: Kandidatarbete i trädgårdsdesign

Kurskod: EX0652

Program/utbildning: trädgårdsingenjörsprogrammet: design

Examen: trädgårdsingenjör, kandidatexamen i landskapsplanering

Ämne: Landskapsplanering

Utgivningsort: Alnarp

Utgivningsmånad och -år: Maj 2012

Omslagsbild: Illustration, Charlott Tigerschiöld

Serienamn: Självständigt arbete vid LTJ-fakulteten, SLU

Elektronisk publicering: <http://stud.epsilon.slu.se>

Nyckelord: askgravplats, design, illustration, skissarbete, gestaltungsförslag, stenträdgård, landskap, designprocess, dagboksanteckningar

SLU, Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för Landskapsplanering, trädgårds- och jordbruksvetenskap

Område Landskapsutveckling

Förord

Jag vill tacka min man och mina barn som stöttat mig med kärlek och tålamod under hela arbetets gång och min handledare Sabina Jallow för hennes genuina intresse och engagemang vilket har gett mig ny inspiration och energi vid varje handledartillfälle.

Sammanfattning

„Stort landskap på liten yta“ är ett gestaltningsförslag till en askgravplats för Korsbackakyrka i Kävlinge.

Låga former blev en givande lösning för att inte påverka kyrkogårdens hela samanhållna karaktär och för att inte skapa obalans i kyrkogårdsrummet. Med ett vattenarrangemang och prasslande bambu, vill jag kamouflera yttre ljud och aktivitet och bidra till en mer meditativ plats.

Jag ville inte bara skapa en gravplats åt de avlidna utan ett landskap för de efterlevande.

Med inspiration hämtat från den japanska stenträdgårdarna fick små gravstenar bli till klippor och öar.

Och istället för polerade stenar uppradade i kvarter, en del av en helhet i ett stenlandskap.

ur dagboken den 10,13 april, 2012

Askgravplatser ligger ofta samlade i mindre områden eller kvarter på kyrkogården och upplåts med gravrätt. Dessa platser markeras med en sten och det finns ofta strikta regler om hur pyntning och plantering får ske. Oftast kan två eller flera urnor begravas under samma sten och det ska finnas möjlighet till att tända ett ljus vid graven. Efter platsbesök och öppet samtal med kyrkogårdsvaktmästare Johan Solstad och mailkorrespondens med Kyrkoherde Mats Andersson-Risberg togs den här behovslistan fram.

- Askgravplatsen ska hålla cirka 40 gravplatsen och cirka 26-27 gravstenar (Äkta makar ska kunna begravas under samma sten. Den första urnan grävs ner cirka en meter för att ge Plats för den andra ovanpå.)
- Man ska kunna tända ljus vid graven
- Man ska kunna sitta vid askgravplatsen
- Platsen ska vara meditativ
- Pyntning ska kunna ske efter bestämda regler
- Platsen ska vara lättskött
- Platsen ska vara tillgänglig för alla
- Platsen ska vara estetisk tilltalande

Efter en analys av den fysiska platsen och utifrån de behov som lyfts har jag arbetat fram ett gestaltningsförslag. Arbetet visar också det slutgiltiga gestaltningsförslaget med ståndortsanpassat växtmaterial. Växtmaterialet är perenner och lignoser valt för att bidra till skönhetsupplevelsen året runt.

Med illustrationer vill jag beskriva hur området kan se ut under olika årstider och hur gravplatsen skulle kunna utvecklas.

Slutprodukten är ett gestaltningsförslag med beskrivande illustrationer, illustrationsplan och ett växtförslag, genom vilka jag haft ambitionen att visa och inspirera till hur en sådan plats skulle kunna gestalta sig.

Med mitt arbete undersöker jag även min egen designprocess och vilken roll mitt skissande och mitt illustrationsarbete spelar i gestaltningsarbetet. Detta har gjorts med hjälp av självreflekterande dagboksanteckningar som har skett under designarbetet. Dagboksanteckningar visar hur jag har kommit fram till mina beslut och det bärande konceptet.

Jag skissar för att:

Analysera. För att lära känna och förstå platsen. För att ta ett beslut. Prova konceptet på platsen. Utredda. Prova olika lösningar på problem. Prova nya idéer i rummet. Modellera. Bryta tunnelseendet. För att minnas. Prova former och strukturer mot varandra. För att verifiera och kontrollera. Och jag illustrerar för att kommunicera.

Inledning.....	1
Bakgrund	1-2
Lite om social och teknisk design	2
Syfte	3
Mål	3
Avgränsningar	3
Metod och material	3
 Presentation av arbetet.....	 3
 Kapitel ETT...	
Platsen.....	4
Askgravplats	4
Behovslista	4
Nulägesplan (plansch)	5
 Kapitel TVÅ...	
Designarbetet.....	6
Dagboksanteckningar	6-12
Sammanfattning, tabell	13
 Kapitel TRE...	
Förslaget.....	14
Konceptet	14
Illustrationsplan (plansch)	15
Illustrationer, vyer (plansch)	16
Kompositionen	17
Informationsplats	17
Färger	17
Planteringsplan (plansch)	18
Tillväxt (plansch)	19
Växtvalet	20
Årstidsplaner (plansch)	21-23
Vad kan man göra här?	24
Gravstenar, ljus och vashållare	24
Utbyggnad	25-26
 Kapitel FYRA...	
Askgravplatsen, social eller teknisk design?.....	27
Diskussion	27-29
 Diskussion.....	30
Skissa med plan och vy	30
Parallellt skissande	30
Att skissa på plats	30
Askgravplatsens brister	30
Upplevelse av processen, känslodiagram	31-32
 Källförteckning.....	33
Tryckta källor	33
Muntliga källor	33

Inledning

Bakgrund

Att gestalta en askgravplats tilltalade mig och kändes som en utmaning. Här skulle jag bli tvungen att ta hänsyn till den kringliggande miljön, mänskliga behov tillsammans med praktiska lösningar. Jag upplevde detta projekt som ett tillfälle att få tillämpa de kunskaper och erfarenheter som jag har erfarit under studietiden.

Jag tog kontakt med Ann-Britt Sörensen på Movium som arbetar med projektet `Miljöaspekter på kyrkogårdsverksamhet` som sökte upp ett lämpligt objekt till mig. Platsen blev Korsbackakyrka i Kävlinge. Tanken med projektet är att ge kyrkogårdsförvaltningarna mer underlag och handlingsalternativ på nya hållbara lösningar.

Askgravplatser ligger ofta samlade i mindre områden eller kvarter på kyrkogården och upplåts med gravrätt. (Sörensen -, Wembling 2012) Platsen markeras med en sten och det finns ofta strikta regler om hur pyntning och plantering får ske. Detta av praktisk skäl och för att platsen ska få behålla sitt estetiska uttryck. Oftast kan två eller flera urnor begravas under samma sten och det finns oftast möjlighet till att tända ett ljus vid graven. (Solstad 2012) Platsen ska vara meditatív och en plats för kontemplation. (Andersson-Risberg 2012)

Jag ville göra ett arbete som förhoppningsvis skulle kunna ge inspiration till hur en sådan skulle kunna gestalta sig. Men hur designar man då en plats både för de levande och döda och vad är design i ett sådant här sammanhang?

Jag älskar att laborera med färg, form och kreativitet. Jag har alltid tyckt om att designa, men aldrig tyckt om *ordet* design. Ordet design används mycket idag inom många olika områden och är nästan utslitet och jag har allt mer börjat fundera på vad design egentligen är.

Under ett litteraturseminarium i min tidigare kurs, blev jag introducerad till en av José Luis Ramírez texter "Strukturer och livsformer". Texten handlar om Ramírez undersökning om vad design är i ett mer filosofiskt perspektiv. Texten väckte mitt intresse och jag sympatiserade med det han skrev och började fundera på vad jag själv gör och hur jag tänker och vad som ligger bakom de beslut som tas under mitt eget designarbete.

"Under den tid som gått mellan grekerna och oss och passerat Upplysningens ideologiska design, uppstår en begreppsblindhet som leder till att all verksamhet kommer att tolkas som ett slags process och all handling som ett göra. Därmed reduceras också all design till en teknisk design som dyrkar effektivitet i vars matjord odlas en utilitaristisk etik som blir den moderna, ekonomiska människans handlingsideologi." (Ramírez 2002, sid.39)

"Formar jag husen eller formar jag boendet när jag bygger ett hus?" (Ramírez 2002, sid.37)

"Är formen den materiella och påtagliga konfigurationen som skapas? Eller är formen också den uppfattning (begrepp, känsla, upplevelse, reaktion, etc.) som denna konfiguration åstadkommer eller väcker hos designens mottagare?" (Ramírez, 2002, sid.37).

I texten reder Ramírez ut ord och begrepp som används inom designvärlden och som enligt honom blandas ihop och förlorat sin innebörd. Han diskuterar bland annat skillnader mellan social design och teknisk design.

"...den tekniska designen, formdesignen, kan uppfattas som en process. Den sociala designen, meningsdesignen, är däremot inte en process utan en handling". (Ramírez 2002, sid .38)

"Den tekniska designen handlar om den fysiska formen och den materiella strukturen och relateras bara indirekt till mening. Den sociala designen är en design som relateras till mening direkt." (Ramírez 2002, sid.38)

Han skiljer också på process och verksamhet.

"En process eller rörelse (kinensis) i aristotelisk mening är en aktivitet som kräver tid och som ska leda till någonting annat än själva aktiviteten. Aktivitetens resultat, det som motiverar aktivitetens tillkomst som dess mål, kallas på grekiska ergo, som betyder "verk". En verksamhet (energeia) i aristotelisk mening är en tidsberoende aktivitet som bara finns till för sin egen skull. Medan processen och dess resultat (dess åstadkommande verk) är relaterade till varandra men utesluter varandra i tiden, så att processen måste ha kommit till ända för att verket ska finnas, blir en verksamhet fullbordad så fort den uppstår och så länge den pågår. Verksamheten är oberoende av tiden, men äger ändå rum i tiden. Verksamheten har inget verk som mål, den är sitt eget verk. Den är, som det heter, självuppfyllande." (Ramírez 2002, sid. 40)

Jag tog beslutet att ta tillfället i akt att föra dagboksanteckningar och reflektera över vad jag gör under själva designarbetet. Sedan med hjälp av Ramírez text föra ett resonemang om vad design är för mig i det här sammanhanget. Med förhoppning att få en klarare bild av hur jag arbetar.

Med hjälp av dagbokreflektionerna ville jag också se och förstå vilken roll min skiss och mitt illustrationsarbete har under tiden designprocessen pågår.

Lite om social och teknisk design

Enligt Ramírez är designens *form* inte bara något fysiskt utan är även den känsla, upplevelsen och uppfattning formen ger åt de som ska nyttja designen. Han menar att man kan lägga sitt fokus på olika sätt i sitt designarbete och vill därför skilja på social och teknisk design. (Ramírez 2002, sid. 37)

Teknisk design, är design som fokuserar på det materiella, den fysiska formens design och hänger ihop med det estetiska uttrycket. Tillverkning av något (ur designarens perspektiv). Han menar att den process som det pratas om vardagligt är under den tid du utför och tillverkar något som sedan ska resultera i ett färdigt verk eller föremål. (Ramírez 2002, sid.38,40)

Social design kan man säga är den immateriella formen, handlingen, den som ger den fysiska formen mening och varför den uppkom. Hur designen uppfattas, upplevs och hur brukarna känner för det formade. Det icke fysiska, ur betraktarens perspektiv. (Ramírez 2002, sid.41,42,43).

Båda vill skapa mening men deras förhållande till mening är olika. Ramírez pratar om direkt mening och indirekt mening. Den tekniska designen är design av fysiska föremål som ska fylla en viss funktion när de är färdiga och skapas därför efter en indirekt mening, meningen uppfylls inte förrän den är klar. I social design har den meningsuppfyllande handlingen i sig en direkt mening. (Ramírez 2002, sid. 37)

Jag skulle vilja sammanfatta det så här.

Figuren visar min tolkning av vad som är social design och teknisk design efter att ha läst texten "Strukturer och livsformer" av José Luis Ramírez.

Syfte

Syftet med mitt arbete är att få en tydligare bild av vad design är för mig. Att ta reda på vilket sätt mitt skissarbete och illustrationsarbete har under designarbetet och Inspirera till hur en askgravplats kan gestalta sig.

Målet

Ta fram ett gestaltungsförslag till askgravplats för Korsbacka kyrka Kävlinge.

Definiera vilken roll skiss och illustrationsarbetet har under gestaltungsarbetet. Att lära mig mer om min egen design process.

Frågor:

- Hur kan en askgravplats gestalta sig med hänsyn till kringliggande förhållande, ståndort, regler kring gravskicket och önskemål?
- Är askgravplatsen en social design eller tekniska design.?
- Vilken roll spelar mitt illustrationsarbete in i min designprocess?

Avgränsning

Jag har valt att fokusera på askgravslundens form, växtval och funktion där slutprodukten är ett gestaltungsförslag med tydliga beskrivande illustrationer, illustrationsplan och där växtförslag framgår.

Jag har medvetet valt bort att fördjupa mig i miljöpsykologi som också skulle kunna spela en viktig roll i ett gestaltungsarbete av det här slaget.

Metod och material

Jag har valt att besöka platsen för en platsanalys för att få en god känsla för platsens förutsättningar och brister. Med observation och öppet samtal med Johan Solstad, kyrkogårdsvaktmästare och mail korrespondens med kyrkoherde Mats Andersson-Risberg förstå behoven och önskemål rörande den tänkta askgravslunden. Genom designarbete, skissarbete arbeta fram ett gestaltungsförslag.

Självreflekterande anteckningar över det dagliga designarbetet, analysera och förstå mer om min egen designprocess och skissandets roll i designarbetet. Det är en metod som Carola Wingren använder i sin text "*Varning-vägarbete pågår, -utdrag ur en forskares dagbok*", vilket har inspirerat mig till att prova den. (Wingren 2006)

Sedan med hjälp av José Luis Ramírez text "*Strukturer och livsformer*", föra en diskussion om vad designen av en askgravplats är.

Presentation av arbetet

Kapitel ETT...

Inleds med en platspresentation, den tänkta platsen för en askgravplats och de behov jag behöver ta hänsyn till i gestaltungsarbetet.

Kapitel TVÅ...

Presenteras mina dagboksanteckningar med tillhörande reflektioner under den veckan då designarbetet tog plats. Den beskriver hur jag kom fram till mitt koncept och avslutas med en tabell som sammanfattar vilka beslut som togs, varför och vilken roll skissandet hade.

Kapitel TRE...

I det tredje kapitlet presenteras konceptet och det färdiga gestaltungsförslaget över askgravplatsen.

Kapitel FYRA...

för jag en diskussion kring gestaltningen, om den är en teknisk design eller social design och hur min metod har lärt mig något om mitt designarbete och rollen skissandets har spelat. *Alla illustrationer och figurer är av författaren.* 3

Kapitel ETT...

Platsen

Korsbackakyrka i Kävlinge, Skåne, är belägen uppe på en kulle i centrala delen av Kävlinge. Kyrkan kallas även *Nya kyrkan* och byggdes 1897. Kyrkans kyrkogård är stor och omgärdas av en trädkrans. Den delas upp i östra och västra delen. Platsen som är utgångspunkt för mitt gestaltungsarbete ligger på den västra delen och omgärdas av kvarter med gravar. Kyrkogårdens karaktär är klassisk, med bärande formstarka strukturer av raka parterrer och raka siktlinjer. Höga lindar runt kyrkogården samt längs med en allé som leder upp till kyrkan. Parterrer och häckar är av buxbom och bok. Vintergröna buskar och träd finns utspritt över hela platsen. Här kan vara rätt så blåsigt enligt Johan Solstad och vindar tar fart runt och över kullen.

Jorden är av mycket god kvalitet (Solstad 2012) och platsen ligger i zon 1. Den är lätt sur och det finns en god mängd organiskt material, lite lerig men väl-dränerad på grund av ett sandlager en bit under matjorden. Detta gör jorden både näringsrik och fuktighetshållande.

Kyrkogården är mycket välskött. Mycket ljust grus lyser över hela området både på gångarna och inne vid gravarna. Platsen för den tänkta askgravplatsen ligger i ett av kvarteren på den västra sidan. Här finns nu gravar som har återgått (ej aktiv) men med en aktiv grav i mitten av detta kvarter. Jag fick valmöjligheten att jobba med hela rummet (bortsett från den aktiva graven som enligt stadgarna inte kan tas bort), eller delen lägre in. Jag valde delen längre in.

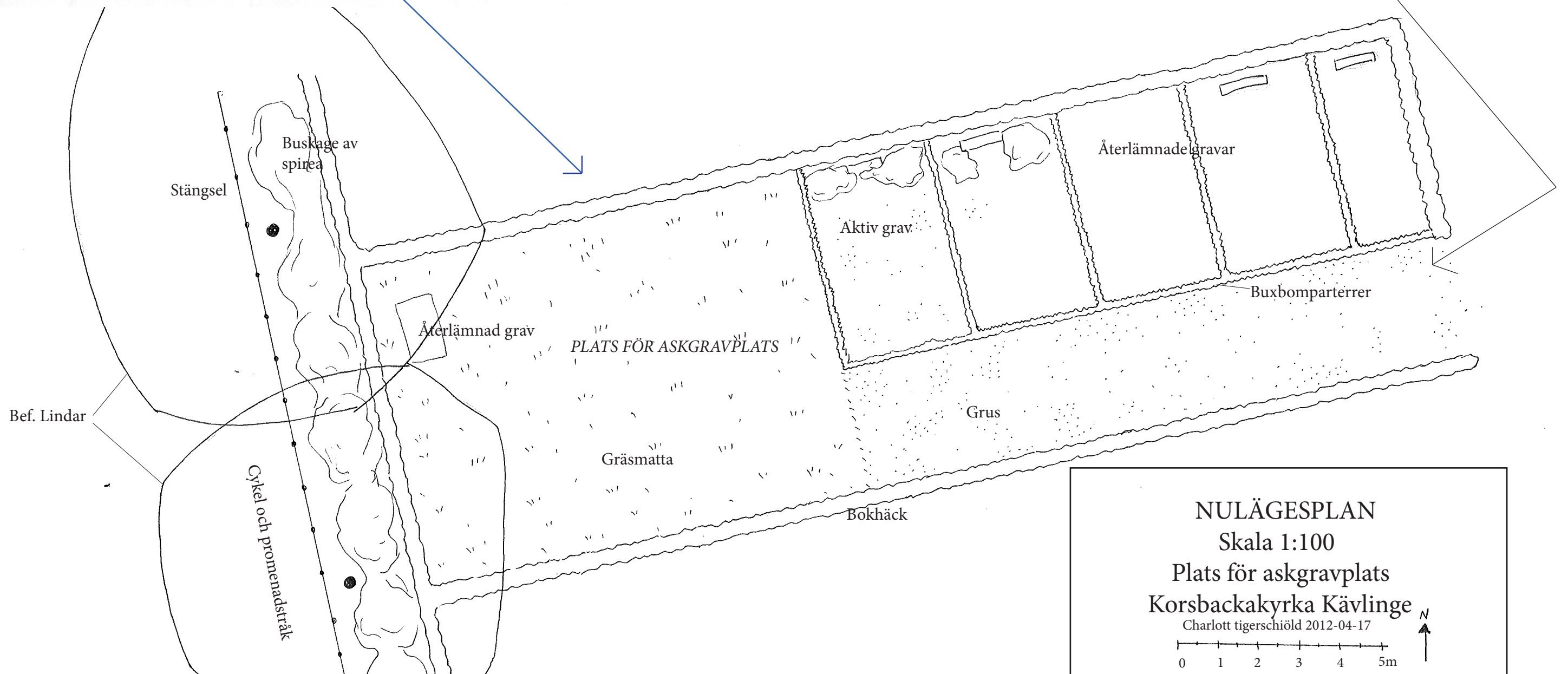
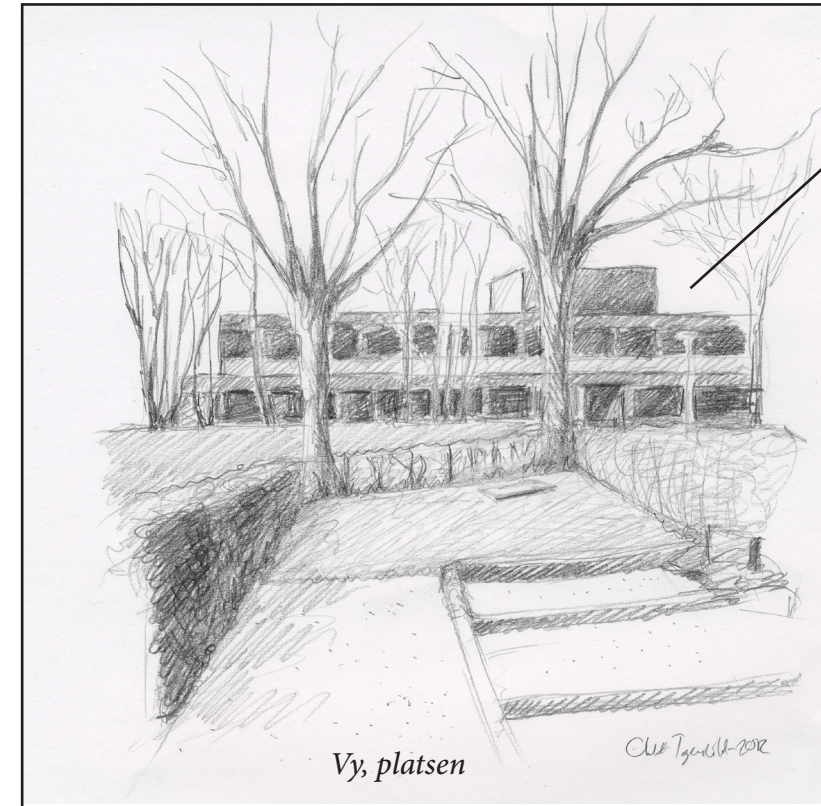
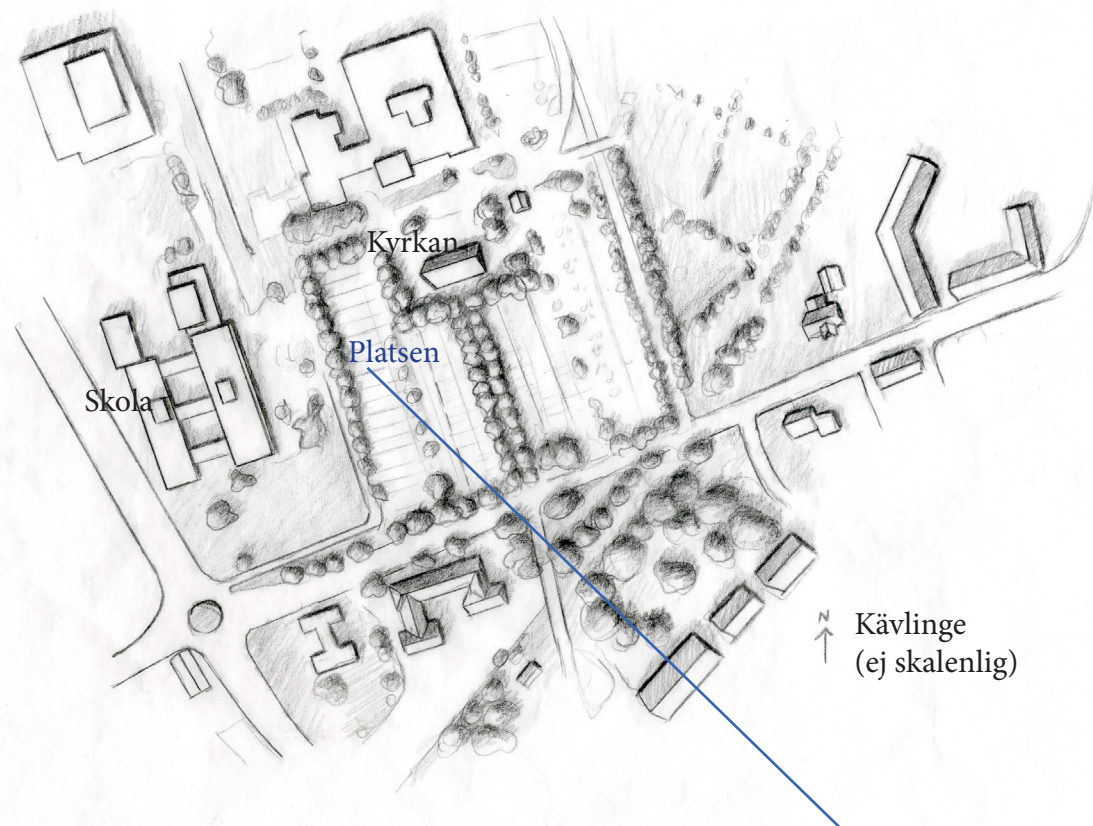
Askgravplats

Askgravplatser ligger ofta samlade i mindre områden eller kvarter på kyrkogården och upplåts med gravrätt. (Sörensen -, Wembling 2012) Gravrätten löper i 25 år och sedan tas graven bort om inte nytt kontrakt upprättas. (Solstad 2012) Platsen markeras med en sten och det finns ofta strikta regler om hur pyntning och plantering får ske. (Sörensen, Wembling 2012) Oftast kan två eller flera urnor begravas under samma sten och det ska finnas möjlighet till att tända ett ljus vid graven. (Andersson-Risberg 2012)

Vid den tänkta platsen i det här fallet ska det finnas möjlighet till 40 gravar och cirka 26-27 gravstenar.

Behovslista för askgravplatsen

- Askgravplatsen ska hålla cirka fyrtio gravplatser och cirka 26-27 gravstenar (äktas par ska kunna begravas under samma sten. Den första urnan grävs ner cirka en meter för att ge plats för den andra ovanpå)
- Man ska kunna tända ljus vid graven
- Man ska kunna sitta vid askgravplatsen
- Platsen ska vara meditativ
- Pyntning ska kunna ske under bestämda regler
- Platsen ska vara lättskött
- Platsen ska vara tillgänglig för alla
- Platsen ska vara estetisk tilltalande

NULÄGESPLAN
Skala 1:100
Plats för askgravplats
Korsbackakyrka Kävlinge
Charlott tigerschiöld 2012-04-17

0 1 2 3 4 5m

Kapitel TVÅ...

Designarbetet

Dagboksanteckningar

03-04-12. Jag besöker platsen. Träffar kyrkogårdsvaktmästare Johan Solstad.

03-04-12 Stävie

Efter att ha besökt platserna för den tänkta askgravsplatsen har jag försökt samla mina tankar och intryck.

Tre platser visades mig varav två låg i anslutning till en som redan var formgiven och anlagd. Denna är en platt sak i form av en båt. Johan säger att detta är så de andra två ska se ut och de har betalt mycket pengar för det gestaltungsförslaget och att alla askgravplatser Kävlinge kommun ska se ut så.

Jag undrar vad jag då ska göra nu när det redan verkar bestämt.

Men sedan visar det sig att de inte är nöjda med resultatet utan är öppna för andra lösningar. Jag tänker att detta inte blir lätt och nästan omöjligt att göra till ett meditativt rum.

Sedan visar han mig den tredje platsen som ligger en bit bort, mer enskilt och lite större. Här känner jag att det finns mer frihet. Hoppet tänds!

Hjälp vilken ska jag välja, måste bestämma mig nu.

Jag började skissa på lite idéer på alla tre platserna när jag kom hem. Känna lite på platserna med förhoppning att det skulle leda mig till ett beslut.

Reflektion

Jag minns att jag kände mig besviken över att det inte var en askgravslund jag skulle få gestalta utan att jag nu skulle få ta hänsyn till en hel del gravstenar som måste in i förslaget vilket jag inte tänkt från början. Men jag tog snabbt beslutet att anpassa mig och finna mig i situation, och vem vet var detta skulle leda? Men inte helt utan att känna en viss besvikelse.

Skissandet var viktigt för att prova vilka olika möjligheter de olika platserna hade. Analysera! På vilken plats kände jag att jag kunde bidra mest utifrån min kunskap och förmåga? Jag ville inte avfärda de mindre ytorna allt för tidigt utan prova lite olika lösningar först. Ju mer jag skissa ju fler idéer och möjligheter på utformningar dök upp. Jag insåg att beslutet av val av plats inte var lika självklart för mig som jag först trodde.

Jag valde bort de små ytorna, den mittersta var klar och de två andra låg på var sin sida av den befintliga. Jag såg inget sätt att binda ihop dessa två ytor utan skulle jag gestalta dessa skulle jag vara tvungen att ta två helt olika grepp anpassade efter deras position i rummet. Jag hade svårt att se hur dessa platser skulle kunna bli en så kallad meditationsplats med sittmöjligheter och plats får 28- 29 gravstenar. Detta kanske inte skulle vara en omöjlighet men jag kände att jag kunde bidra med mer och uppfylla önskemålen bättre med den tredje platsen.

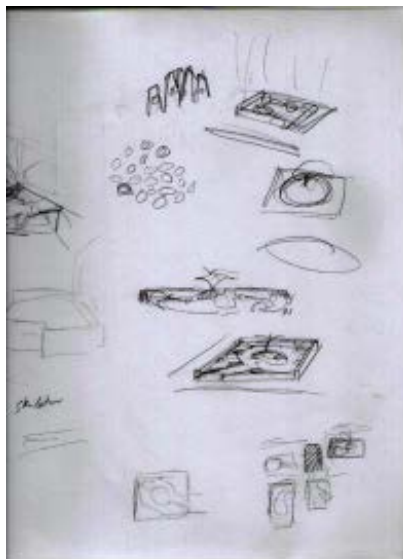

Bild 1

Bild 2

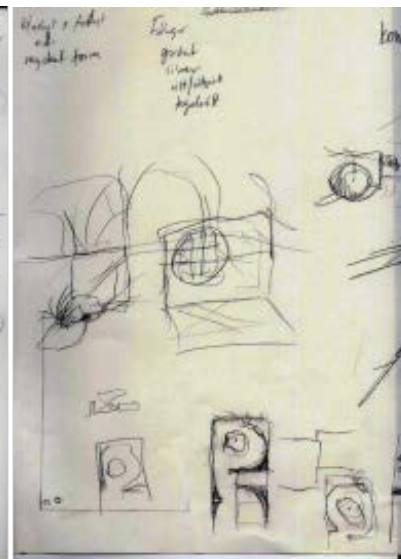

Bild 3

Bild 1, skissade på alla tre platser, stenar, känner på alla tre rummen. Tänker att man skulle kunna sammanföra alla tre ytor vid kyrkan med en form som löper genom samtliga ytor, som en röd tråd. Bild 2,. Provar hur högt buskaget måste vara för att man inte ska kännas sig betraktad. Bild 3, funderar kring färgval, provar fönster och öar.

Under påsken

Reflekterar jag över mötet med Johan och platsen och mitt val. Kyrkogården som var mycket välskött och Johan, kyrkogårdsvaktmästaren som har ett förflutet inom det militära berättade att han sköter den minutiöst. Välkrattade gångar och pedantiskt klippta häckar och det ljusa gruset som nästan bländar en i solskenet. Och sten, sten, sten. Raka linjer höga lindar, tydliga ramar, vintergröna träd och buskar.

Även svaret det från Mats mail, angående formen, då han skrev "Formen får gärna vara naturlig, men med en form som ansluter till närliggande former. Om det går!", cirkulerade i mitt huvud! Tänkte på en övning från färg och formläran med metamorfoser. Jag blev glad att han skrev det, jag hade velat formge något naturligt ett tag nu och jag tyckte det lät som en utmaning med det där att det skulle ansluta.

Jag tänkte på en äldre dam som precis besökte askgravsplatsen när jag var där och som berättade att hon var mycket nöjd med denna typ av gravskick, för hon slapp skötsel och så var det ju så mysigt att den låg så nära kyrkan.

Jag funderar också på vilka som ska begravas här. Vill man ligga nära kyrkan? Är det en plats för alla? Kyrkan ska ju tillhandahålla gravplatser till alla även om man inte är troende eller tillhör ett annat trossamfund.

Tankar som: Hur kan man få ut mesta möjliga av en liten yta. Göra mycket av lite. Den mycket noggranna skötseln med mycket engagemang och känsla. Det ljusa gruset som reflekterades i solskenet och gav en känsla av hav och sandstrand. Här fanns mycket sten, tydlig struktur och ramar, meditativt rum.

Jag tog beslutet att jobba vidare med den större platsen en bit bort från kyrkan. Jag vill knyta an till platsen med det befintliga materialet och bilder av en japansk Zen- trädgård uppstår.

Inget skissande sker.

2012-04-10 Stävie

Gravstenar ska in 20-28st, så Sten blir nog konceptet. Stenträdgård.

Naturlika former men som för in kringliggande former.

Liten yta känns mycket petigt och noggrant. Ska nog jobba med ett litet landskap! Skissar och tror jag har kommit fram till den bärande iden, en naturlig japansk-inspirerad stenträdgård. Ska jag använda mig av det röda teglet, samma som kyrkans? Skissar vidare på iden, känns bra! Känns svårt med en sådan liten yta. Hur ska man röra sig? Man är nog inte där på upptäcktsfärd, nog viktigare med balans i rummet! Känner mig inte fri utan begränsad och vågar inte göra vilda skisser, galna idéer. Känner mig hämmad! En stark ram avgränsar och ramar in hela kyrkogården och dess rum. Jag upplever att den inte går att bryta utan måste jobba med den. Jag bestämmer mig för att jobba med den! Viktigt beslut i mitt kommande gestaltning.

Skissar och provar på nivåskillnader.

Reflektioner

Skissar för att förstå och känner på iden, konceptet, och olika material och möten av hårt och mjukt. Med naturligt menar jag former som känns som om de alltid har varit där, former som har skapats naturligt och spontant och inte formats av människan. Jag vill skapa en illusion, en bild av ett naturligt landskap.

Skissar för att förstå vad som kan tänkas viktigt på den konkreta platsen. Jag börjar ifrågasätta mig själv, har jag varit fri och provat tillräckligt många förslag innan jag beslutade mig för konceptet? Tvivlar och upplever att jag måste fatta någon typ av beslut för att komma vidare. Skissandet hjälper mig att förstå och att prova olika lösningar. Kommer fram till ett beslut angående häckinramningen och upplever att de går framåt. Skissandet på nivåskillnaderna är för att prova om det skulle kunna göra så att rummet upplevs större.

Jag valde bort teglet. Jag vill prova tegel för att prova en annan typ av anknytning till platsen, en anknytning till byggnaden och så var det det vackra tegelröda mot det gröna. Stor och tung kropp av tegel mitt på höjden av en kulle. Men beslutade att jag inte ville skapa obalans och att låta kyrkan få vara den enda primadonnan på den här scenen. Varför konkurrera med det?

Trädkransen ramar in kyrkogården och kyrkan som är placerad mitt på höjden. Jag tar beslutet att inte bygga allt för mycket på höjden eller med något som gör att kyrkogårdsrummet tilltar i storlek, det ska alltså inte ha allt för stor påverkan av helhetsintrycket. Beslutet att det ska vara ett lågt landskap tas. Det får bli något som sker lite hemlighetsfullt bakom häckarna.

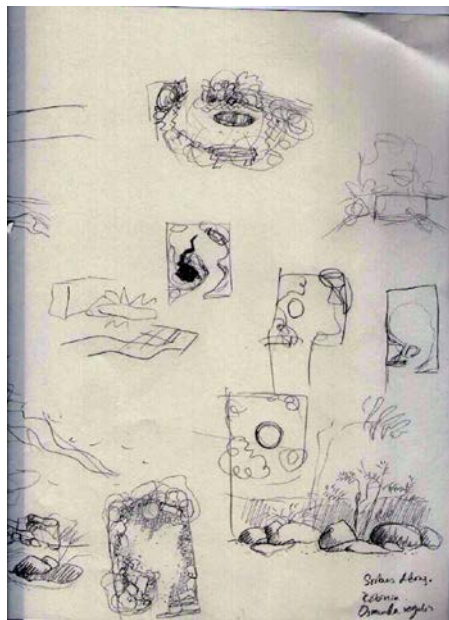

Bild 1

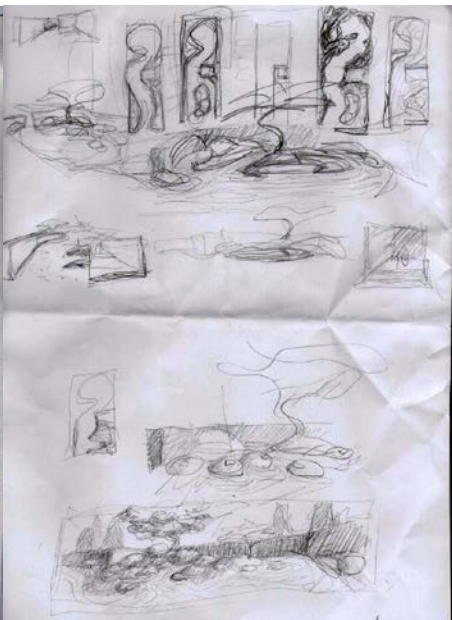

Bild 2

Bild 1, Gör ett försök att med tegel, marktegel. Marktegel och grus, möte som går in i varandra. Tyckte det blev plottrigt. Provar vatten i mitten av rummet, vilket ger en mer sakral (högtidlig) känsla. Bild 2, Känner på olika utbyggnadsmöjligheter. Rörelser i gruset, hur kan gravstenar med skyltar se ut i det här sammanhanget? Mycket sten, hur skulle det kunna gestalta sig?

2012-04-11 Stävie

Ska det vara skogfuktig mossig sten eller torrt och kargt uttryck. Torrt och kargt känns bra med tanke på allt grus runtomkring. Eller fuktigt mossigt som en liten egen miljö att upptäcka bakom häcken? Nu måste jag nog ta en promenad i trädgården och låtsas att jag tänker på något annat medan jag känner in och tar ett beslut. Kreativitet är roligt men krävande. Det är mer frågor som dyker upp än svar. Detta leder till frustration eftersom jag vill känna att det går framåt.

Ett slutet rum ska det nog vara också. Häckarna är låga och man kan se över dessa vilket gör att miljön utanför blir närvarande. Jag får nog ta med det i min gestaltning, jobba med kulissen! Känns som viktigt beslut! Måste nog ha en häck som avgränsar och samlar ihop rummet så att det inte läcker ut. Eller? Är det ett bra ide'? Hm.. eller ska den läcka ut? Jag har bestämt mig för var man ska sitta så jag försöker sätta mig där mentalt för att känna. Jo, det ska nog vara slutet, lite slutet i alla fall. Det blir låga häckar som nästan blir en horisont där man sitter. Okej, om jag jobbar lågt och om man inte ser in i rummet utifrån, då kan jag kanske våga ta ut svängarna, lite galet kanske. Jag provar med en bäck. Äsch!

Kör fast och tröttnar, tvekar börjar med en ny form. Upptäckt att det går lättare nu. Kanske det är bättre att jobba med två idéer parallellt. Tycker det känns bättre. Blir mer rörlig i hjärnan. Viktig upptäckt!

Provar olika utrymmen och jobbar med luftrummet. Känns viktigt. Vill mycket men det får inte upplevas trångt eller påträngande. Balans, balans, balans puh!

Reflektion

Jag upplever att jag skapar mig frihet med mitt val att sluta in rummet med häckarna och hålla mig lågt i mitt gestaltande. Häckarna får också agera som bakgrund till de objekt jag väljer att placera in.

Att ta en promenad och gå iväg tar emot eftersom jag vill känna att jag jobbar effektivt och att arbetet går framåt. Men att gå iväg hjälpte mig att se problemet på nytt och bryta uppreparande tankegångar. På liknande sätt fungerade skissandet med två idéer samtidigt. Detta hjälper mig att ställa om fokus och bryta tunnelseende. Det hjälper också mot att inte tröttna och tvivla och att helt enkelt jobba mer effektivt. Att den andra idén hade ett helt annat formspråk än den naturliga bidrog även att se den med nya ögon.

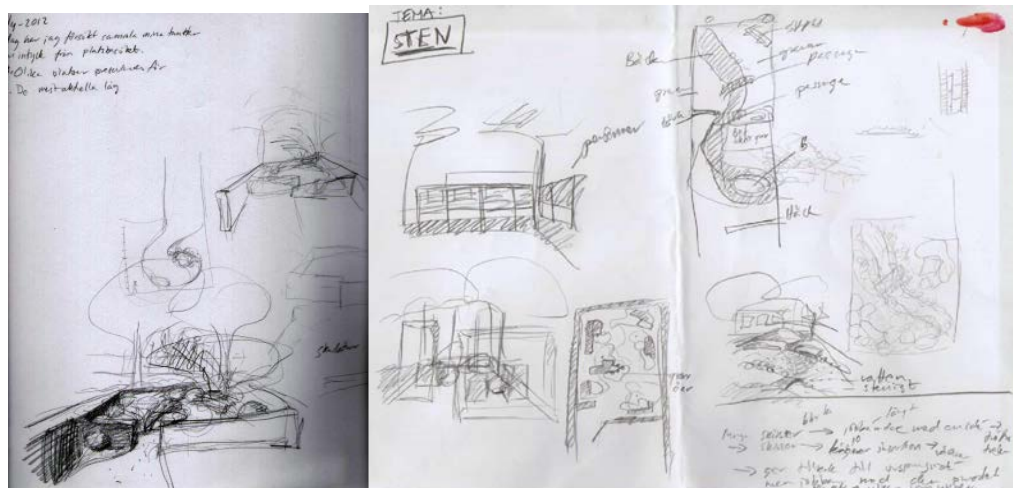
Att sätta sig på platsen mentalt för att fatta ett beslut gjorde jag med hjälp av att skissa och fotografier från platsen. En metod jag märkt att jag ofta använder mig av för att fatta beslut.

Gestaltningsarbetet består av en rad beslut och ställningstagande. Avväganden och lösningar som med kritiskt betraktande vägs sinsemellan. Jag upplever det som en krävande tid i gestaltningsarbetet och känner mig ofta frustrerad under den tiden.

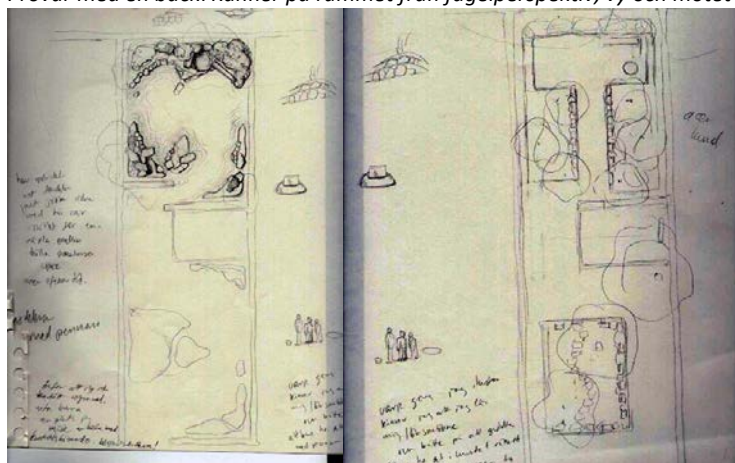
Placering av sittplats bestämdes. Marken här sluttar något och den lokaliseras till den högre punkten på området. Man har också god sikt över kyrkogården och kyrkan till vänster med skolan med fönster i ryggen. Här måste det finnas en typ av skydd för att slippa känna sig betraktad. Beslut om sittplats tas.

Från denna plats jobbade jag sedan vidare med vyn. Jag tänker mig att här ska man sitta och blicka ut över rummet. Jag skissar utifrån bilden, vyn, av rummet som man får vid sittplatsen. Jag jobbar med den yttre miljön som får agera både som kuliss och bakgrund till mitt landskap, men försöker även ta med det och göra det till en del av "landskapet". Jag tänker att vyn är som en tavla som ska få sin komposition.

Att jobba med luftrummet känns minst lika viktigt som att jobba med objekten. Luften, mellanrummen blir även det en typ av objekt att arbeta med.

Jag upplever att jag skapar mig frihet med mitt val att sluta in rummet med häckarna och hålla mig lågt i mitt gestaltande. Provar med en bäck. Känner på rummet från fågelperspektiv, vy och mötet med rummet utifrån

Skissandet med två idéer samtidigt. Detta hjälper mig att ställa om fokus och bryta tunnelseende. Den första mer naturlig, den andra mer formell.

Häckarna får också agera som bakgrund till de objekt jag väljer att placera in. Sedan jobbade jag vidare med vyn, försöker ta med yttre former in rummet. Jag tänker att vyn är som en tavla som ska få sin komposition.

2012-04-12 Stävie

Hur kan ett så litet utrymme kännas så omfattande, klurigt och knepigt? När jag fick se platsen då tänkte jag att jag kanske hinner med fler förslag. Men med tiden kom jag fram till att jag hellre vill ha ett genomarbetat istället för flera luddiga.

Nä! Nu måste jag sätta den, annars hinner jag inte jobba igenom idén. Ett noga och igenomtänkt växtval är minst lika viktigt i ett sådant litet sammanhang. Och så årstidsaspekterna. Viktigt. Folk dör ju inte bara på sommaren.

Reflektioner

Jag vill skapa spänning i färg och form året runt och funderar mycket på växtval. Här ska man kunna sitta hela året. Gravsättningen sker visserligen på våren när marken har blivit mjuk enligt Johan Solstad. Men gravarna besöks hela året. Med växterna vill jag skapa största möjliga påverkan och varje val av växt kommer att spela en viktig roll i gestaltningen.

2012-04-13 Stävie

Först känna, känna, känna och komma fram till beslut, sedan skissa, skissa, illustrera för att tydliggöra, hitta rätt känsla och komposition, förfina och ta itu med detaljfrågor. Modellerar och tänker med pennan.

Jag valde att gå vidare med den japanskinspirerade idén och lånade hem lite böcker om zen trädgårdar. Jag blev allt mer besluten att det var den idén jag skulle jobba vidare med. Ett stort landskap på en liten yta!

Jag föreställer mig att gravstenarna är natursten utplacerade på ett sådant sätt som ger en naturlig känsla. Jag vill att när man sitter och blickar ut och ner mot platsen, liksom upplever ett tidlöst landskap och att man sugas in i det och nästan förflyttar sig mentalt till ett annat perspektiv, och kanske går på upptäcktsfärd på klippor, mjuka kullar och hav av grus och förhoppningsvis skänker tröst till den sörjande.

Växtvalet då? Ska formen inspireras av växtval? Eller ska jag söka rätt växt efter önskad form?

Bakom ryggen vid den tänkta sittplatsen har vi ett problem. Det ligger en skola rätt så nära med många fönster riktade mot den här platsen. En cykel- och gångväg går bredvid och måste beaktas.

Reflektion

Beslut tas angående hur jag ska förhålla mig till växtval och form. Jag väljer att hitta formen först och sedan söka efter passande växter.

Skissar på ett och samma ark. Suddar, bygger ut och provar och känner på kompositioner. Spänningar mellan volymer och öppna ytor. Jag slutar när kompositionen har fått in 28 gravstenar på ett sätt som känns bra.

Skissandet, illustrerandet, tvingar mig till att förtydliga och tvingar mig till att ta itu med detaljer, upptäcker problem och provar lösningar. Skissar för att verifiera och kontrollera.

Från skolan som ligger rätt så nära hörs det en hel del ljud. Folk pratar och det är en del rörelse förbi längs cykelvägen bredvid. Platsen upplevs inte som avskild. Fönster vetter mot platsen och jag upplever att detta är en del av platsens svaghet. Det ska ja vara en meditativ plats här och man kanske vill sörja ostört. I sorgeprocessen anser jag att man måste få känna sig trygg och fri till att uttrycka sin sorg utan att känna sig betraktad. Denna svaghet måste kamoufleras.

Bild 1

Bild 2

Skissar på ett och samma ark. Suddar, bygger ut och provar och känner på kompositioner. Skissandet, illustrerandet, tvingar mig till att förtydliga och tvingar mig till att ta itu med detaljer, upptäcker problem och provar lösningar. Skissar för att verifiera och kontrollera.

Bild 2, Provar med persiennliknande konstruktion för att ge insynskydd.

2012 04-16/17 Stävie

Relativt sett upplever jag att den här designprocessen gick ovanligt fort. Och jag har skissat ovanligt lite. Däremot gått och tänkt och känt och befunnit mig på platsen i mitt huvud nästan hela tiden. (Rätt så jobbigt.) Men det kanske måste vara så för mig. Illustrerat mycket nu och ändrar allteftersom. Jag har bestämt mig för växter efter att försöka skapa en harmonisk växtmiljö året runt. På vintern får det vara strukturerna som bär. På våren lökar som lyser upp. Sommaren frisk grön och harmoniskt färger. Och hösten kan gärna få spraka till innan vintervilan.

Reflektion

Jag kom fram till mitt bärande koncept i ett rätt så tidigt stadium och kunde gå vidare därifrån. Jag upplevde att tiden var knapp och valde att pressa mig själv och processen kändes intensiv.

Illustreringsarbete sedan, förfinar idén och tvingar mig ta ställning till detaljer. Detta upplever jag som en viktig del i mitt designarbete och det måste också få ta sin tid. Illustrerar för att kommunicera mina idéer på ett tydligt sätt så att betraktaren kan förstå hur jag vill att det ska gestalta sig och kunna leva sig in i den tänkta miljön.

Sammanfattning, Tabell

Processkedjan	Beslut som togs	Varför	Skissandets roll
Platsbesök	Val av plats	Ledde till direkt inspiration, såg inte möjligheter på de andra platserna. Ville jobba med rumslighet.	För att analysera. För att lära känna och förstå platsen.
Koncept	Val av tema, Stenträdgård.	Mycket sten var ett faktum, jobba med kringliggande material.	För att ta ett beslut, prova konceptet på platsen.
Arbetar med platsen, Tvivlar, ifrågasätter.	Låga former. Väljer att arbeta med bif. häck, ram, och omkringliggande miljö. Att avgränsa platsen. Beslut av lokalisering av sittplats.	För att ej skapa obalans i kyrkogårdsrummet. Samla rummet. Skapa meditativ sittplats.	Utreda, prova olika lösningar på problem. Prover nya idéer i rummet. Modellera.
Ny ide, parallellt skissande.	Att arbeta vidare med naturlika former.	Skapa spänning genom kontrasterande form till resten av kyrkogården.	Bryta tunnelseendet.
Inspiration från böcker Läser på om tema	Val av japansk inspirerad sten trädgård. Torr känsla, grusträdgård. Valde bort fuktig skogskänsla.	Arbeta med befintligt material som det ljusa gruset. Inte allt för främmande uttryck i sammanhanget.	För att minnas
Bestämt i stora drag	Val av växter och material.	Skapa upplevelse hela året. Skapa en känsla av ett litet landskap.	Provar former, och strukturer mot varandra.
Illustrerar	Placering av material som grus, växter, vatten och sten.	Skapa utrymme och framkomlighet.	För att verifiera och kontrollera Illustrerar för att kommunicera

Tabellen visar processkedjan, vilka beslut som togs och varför. Tabellen visar också vilken roll skissandet hade under arbetets gång och hur dess funktion har varierat under den tid designarbetet pågick. Ett besök på platsen ledde till ett koncept, växte sedan fram till en gestaltning med hjälp av referensbilder och beslut som togs, vilket sedan illustrerades för att kommuniceras.

Kapitel TRE...

Förslaget

Konceptet

- Karaktären

Jag ville skapa en annan miljö än den typiska gravkaraktären men ändå inte göra för stor påverkan av kyrkogårdsrummets helhetsuttryck. Därför var det viktigt att arbeta lågt. Det ljusa välkrattade gruset och alla gravstenar, gav mig idén till att göra ett rum med karaktär av en stenträdgård med inspiration från de japanska trädgårdarna.

- Slutet rum.

För att avgränsa och skilja på miljön innanför gentemot den utanför.

- Sittplats

För avkoppling och kontemplation.

- Kamouflage

Av platsens svagheter, främst utsikten från de fönster som finns på intilliggande skola samt ljud från skola och väg.

- Tillgänglighet

Tillgänglighet till alla gravar. Det ska gå att komma fram till samtliga gravar.

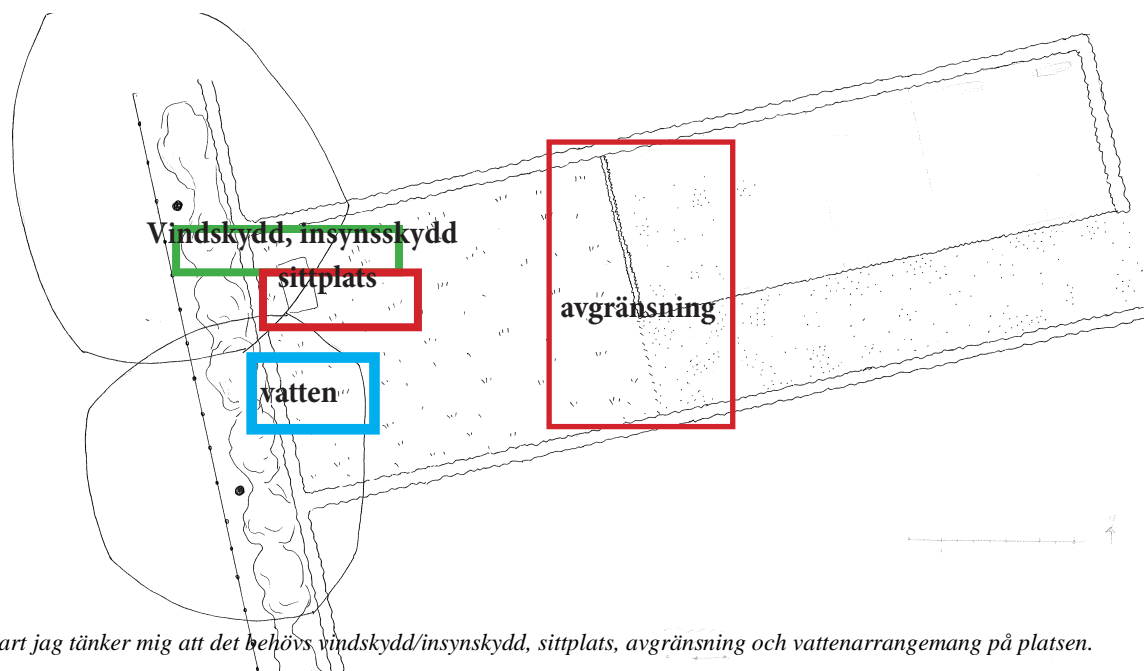
- Meditativ aktivitet.

Det kan med fördel finnas något att göra här mer än att tända ett ljus, sätta en blomma eller sitta.

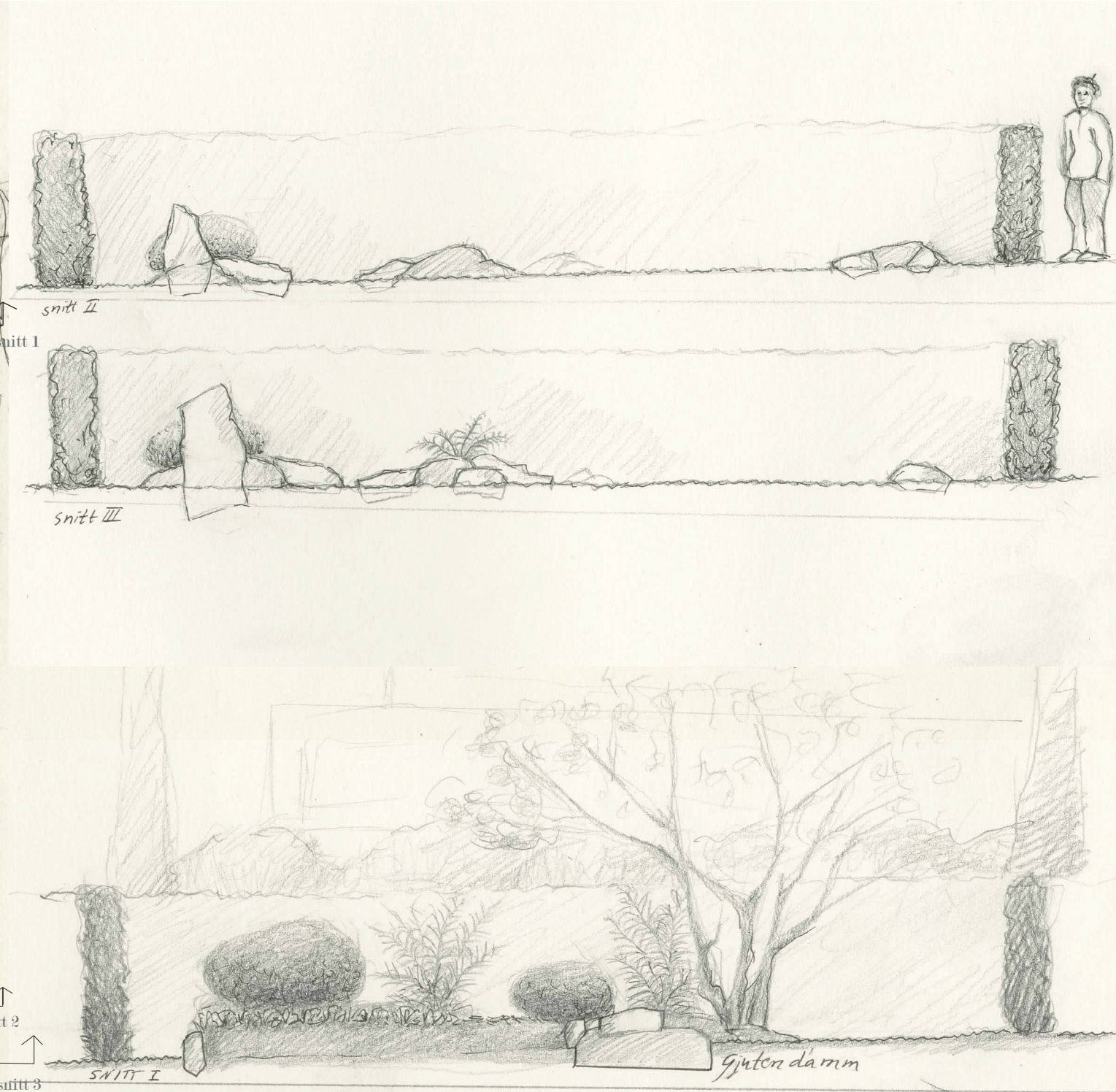
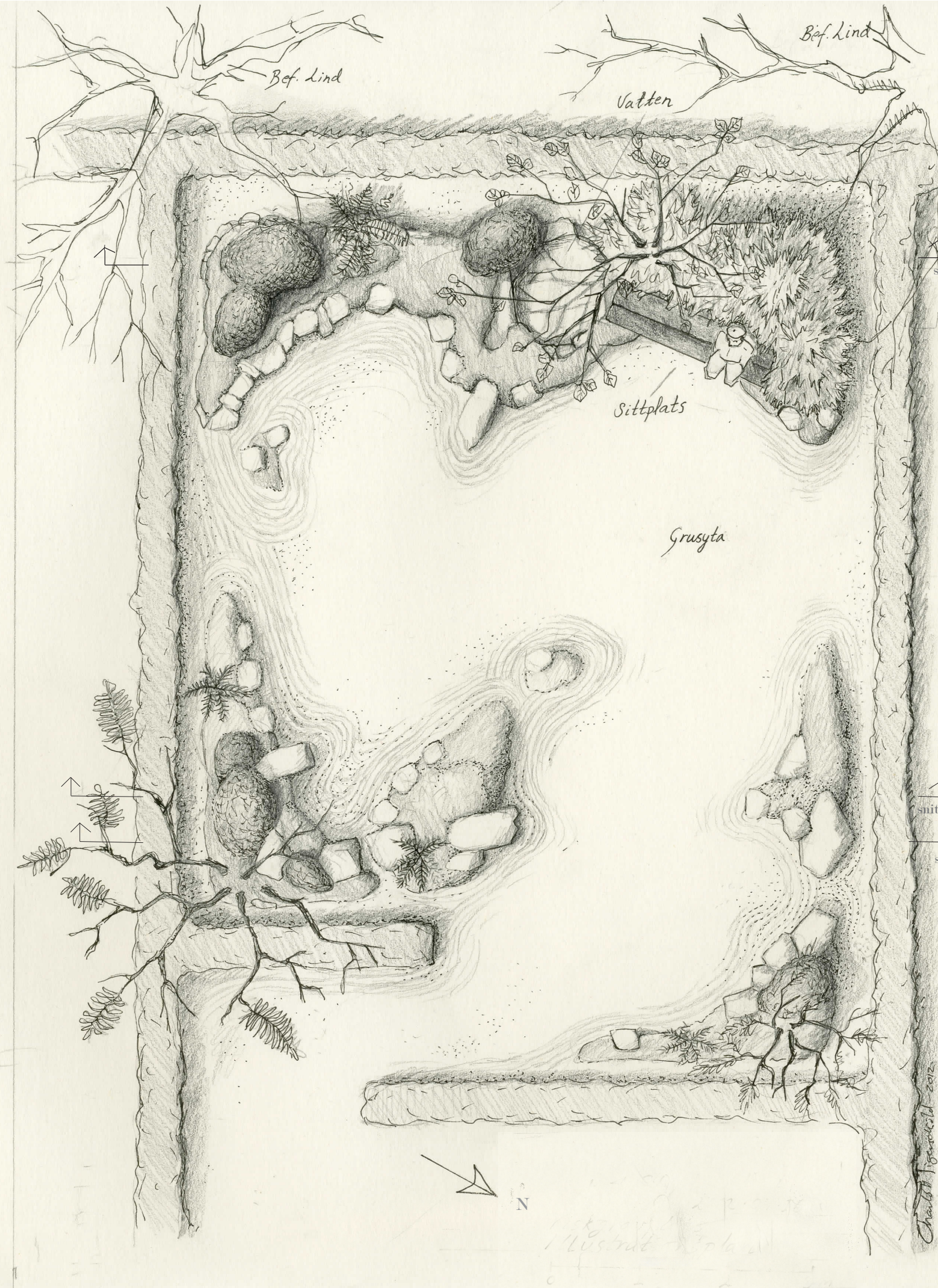
- Inbjudande entré.

Slutet, utan in/ut syn.

- Arbeta med kringliggande miljö.

Bilden visar vart jag tänker mig att det behövs vindskydd/insynsskydd, sittplats, avgränsning och vattenarrangemang på platsen.

Illustrationsplan, snitt
 "Stort landskap på liten yta"
 Skala 1:50
 Gestaltungs-förslag till askgravplats för Korsbacka kyrka
 västra kyrkogård, Kävlinge.

2012-04-16 Charlott Tigerschiöld

0 1 2 3m

bild ovanför:
Vy från sittplats. De mörkgröna kompakta formerna i bakgrunden återkommer i de runda idegrankloten innanför häcken.

bild t. vänster:
Vatten leds ut med en bambupip vid vattenarrangemanget intill sittplatsen och avger ett porlande ljud.

bild nedan:
Vy över sittplatsen med vattenarrangemanget på vänster sida.

Kompositionen

De beslut som togs (ställningstaganden) fick tillsammans med de befintliga fysiska formerna ligga till grund för mitt arbete med kompositionen. För att skapa balans i rummet med buskaget bakom sittplats och de befintliga lindarna valde jag att placera ett träd som motvikt i rummets sydöstra del. Ett mindre träd i den norra för att binda samman rummets alla hörn. En ö för att bryta mot formerna som annars bara skulle ligga som en ram längs väggarna och för att skapa ett mer naturligt uttryck och dela in den öppna ytan i fler rum. Ön spelar även stor roll i "vyn" från sittplatsen där den ger bilden av landskapet ett större djup. Ön bidrar även till att nyttjande av ytan blir bättre och bidrar till fler gravplatser utan att göra dessa otillgängliga.

Smyckning av gravarna är ofta reglerade för ett sådant här gravskick men följs inte alltid, utan besökare pyntar ofta lite som de vill. (Solstad 2012) Detta kan innebära att smyckningen kan ske lite hur som helst med tanke på färg och form. Det var därför viktigt att strukturen kunde bära pyntet och inte tillåtas att ge allt för stor påverkan på designuttrycket, och formningen i sin helhet.

Med det slutna rummet vill jag förstärka illusionen av ett annat landskap och stänga annat formspråk ute. (typ strikta linjer och parterrer).

Sitter man vid sittplatsen blickar man ut över ett litet landskap som jag vill ska upplevas stort, av hårda och mjuka former som omsluts av ett hav av grus, (jag vill att man ska kunna vila ögonen på ett landskap och kanske låta sig förflyttas i perspektiv) Ett träd framför är en del av det landskap du beskådar, medan andra träd och buskar får agera kuliss.

Mjuka former är valda för att stå i kontrast mot det hårda och återuppta kringliggande färg och form och föra ner det i gestaltningen.

Med porlande vatten och prasslande bambu för att ge kamouflage för ev. ljud från cykelväg och skola och bidra till en avkopplande miljö.

Med återkommande bladformer vill jag mjuka upp och binda ihop uttrycket.

Utrymmet mellan häcken och öarna är viktigt, inte minst utifrån en i skötselaspekt och möjligheten att komma till att klippa häcken.

En eventuell anläggning av mitt förslag skulle även innebära en aktiv fortsättning av kompositionsarbetet, eftersom de stenar man får tag i kanske inte alltid stämmer överens med uttrycket på illustrationsplanen och eftersom en viss öppenhet och känslighet krävs vid arrangemanget.

Informations plats

Utanför ingången till askgravplatsen föreslås ett utrymme för en informationsplats. Här kan det finnas information om hur smyckning får gå till och andra saker som man behöver ta hänsyn till när man vistas här. Ljus, vas och kratta skulle kunna finnas här.

Färger

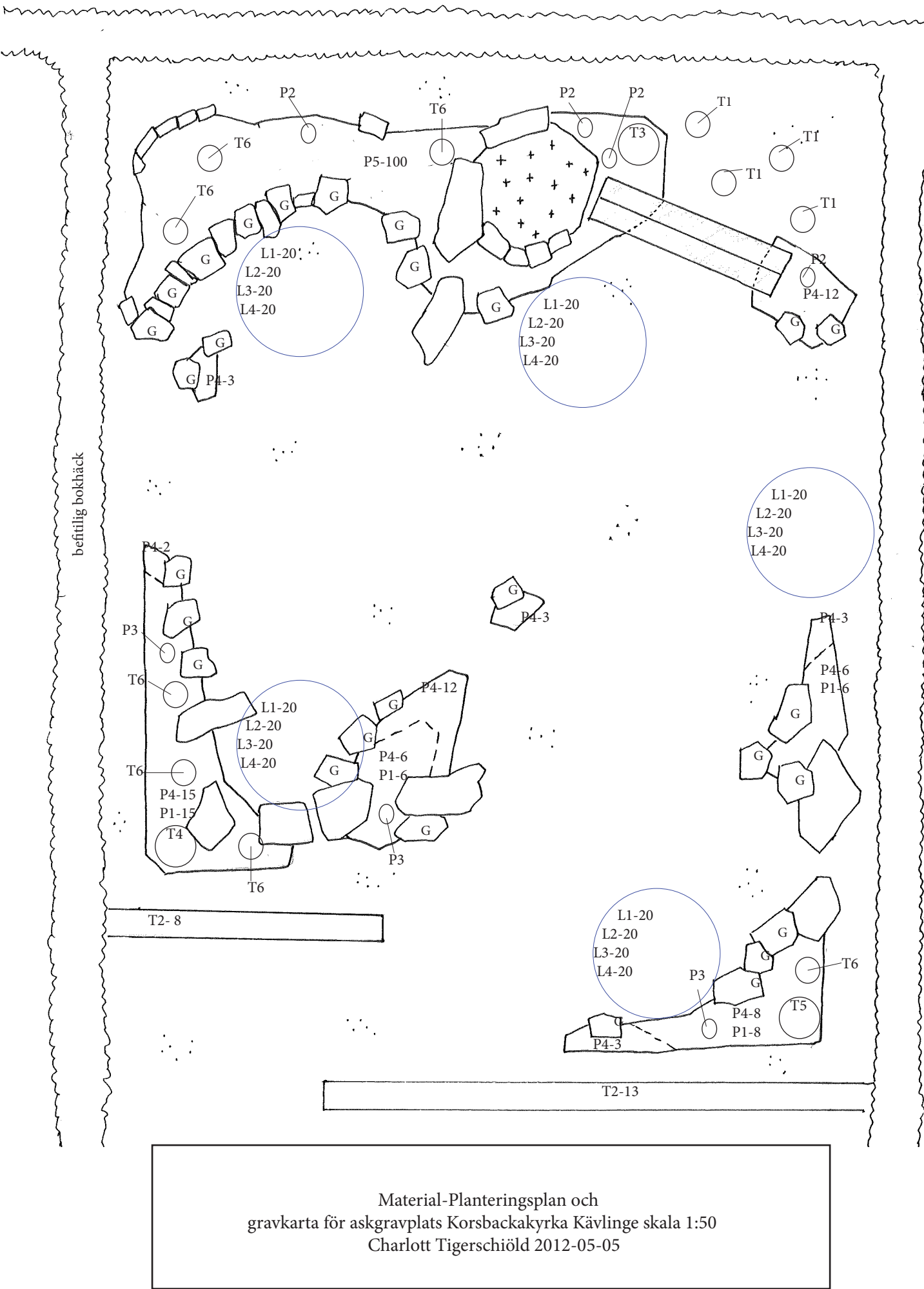
Växter är valda för att ge olika upplevelser under de olika årstiderna.

Alla årstider har olika färg och känslouttryck.

På våren går platsen i svala och kallare färger. Blå toner mot ljusa stenen och gruset.

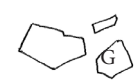
På sommaren är färgerna mer harmoniska och har olika nyanser av varmt gröna toner som skänker lugn.

Hösten är mer eldig och brinner i gula, orange och röda toner.

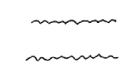

bet	antal	latinskt namn	svenskt namn	c/c	kvalitet	anmärkning
Träd/ Buske						
T1	4	Fargesia murielae	bergbambu			
T2	11	Fagus sylvatica	bok	40 cm	häck 50-80	vårplantering
T3	1	Hamamelis intermedia 'Diane'	trollhassel		solitär 4x kl cr 175-200cm	
T4	1	Rhus typhina 'Dissecta'	flikbladig rönnsumak		solitär 3xkl cr 125-150 cm	planteras med rotbariär. alternativ Rhus trichocarpa(inga rotskott)
T5	1	Rhus typhina 'Tiger eyes'	flikbladig rönnsumak			planteras med rotbarriär
T6	7	Taxus baccata	idegran			figurklipps till eliptiska klot
perenner						
P1	51	Azorella trifurcata	gulldyna	30 cm		
P2	4	Dryopteris feiix-mas	träjon			
P3	3	Polypodium vulgare	stensöta			
P4	90	Saxifraga arendsii	rosenbräcka	30 cm		
P5	100	Saxifraga hypnoides	mossbräcka	30cm		
Lök						
L1	100	Crocus speciosus	höstkrokus	10cm		planteringsdjup: 3x lökens storlek.
L2	100	Colchicum autumnale	tidlösa	10cm		planteringsdjup: 3x lökens storlek.
L3	150	Iris reticulata	iris	10cm		planteringsdjup: 3x lökens storlek. 50 st prids ut ochplanteras på växtbäddarna.
L4	100	Scilla siberica	rysk blåstjärna	10 cm		planteringsdjup: 3x lökens storlek.

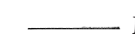
TECKENFÖRKLARING

gravsten, natursten, ljusgrå svensk granit.

Befitlig Bokhäck

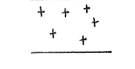
Materialgränslinje

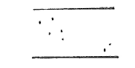
Växtgränslinje

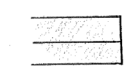
Dold struktur

Vatten i gjuten konstruktion

Grus, samma grus som på resterande av kyrkogården

Träbänk, sibirisk lärk.

Träd/buske enligt växtlista

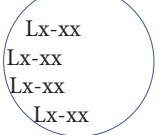
PX Perenn-antal enligt växtlistan

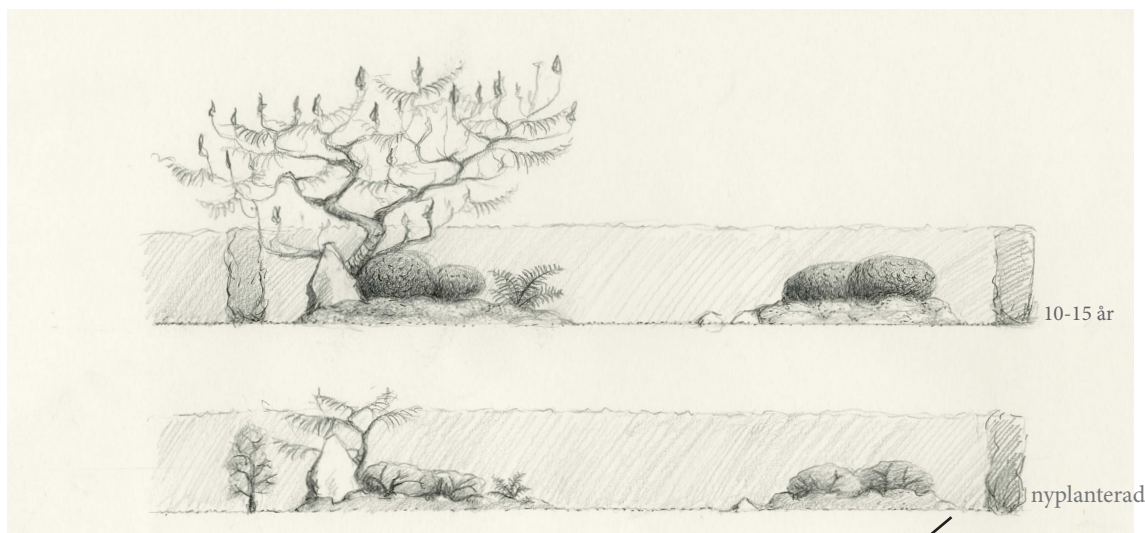
XX Träd/buske enligt växtlista

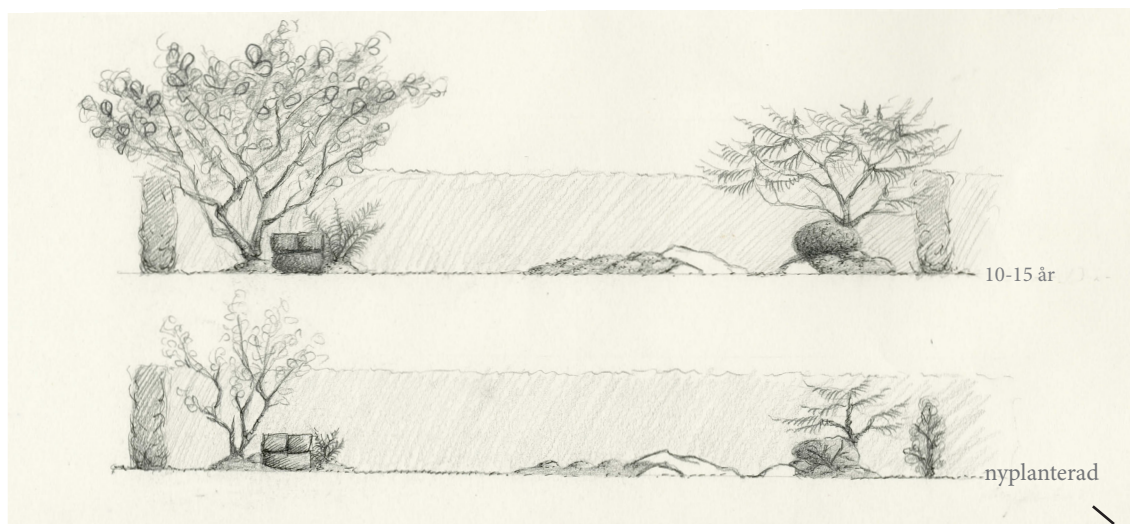
XX-XX Buske/träd/perenn enligt växtlista- antal

Lx-xx Lökar enligt växtlistan- antal. Planteras utspritt inom markerat område. Planteringsdjup, 3xlökarnas storlek. c/c 10cm

Tillväxt,
Fagus sylvatica, *Rhus typhina* 'Dissecta', *Taxus baccata*,
Polipodium vulgare, från nyplanterad och 10-15 år framåt.
 Skala 1:100

Tillväxt,
 vy över *Hamamelis x intermedia* 'Diane', *Dryopteris filix-*
mas, *Rhus typhina* 'Tiger Eyes', *Fagus sylvatica*, från ny-
 planterad och 10-15 år framåt.
 Skala 1:100

Växtvalet

Bladformerna på rönnsumaken med ormbunkar ochstensöta valde jag för att kontrastera mot hård kantig sten och den kompakta runda idegrans klot.

Rönnsamak kanske inte var det val som jag skulle ha tänkt mig från början med tanke på att den skjuter rotskott. Men jag anser att i det här sammanhanget var det svårt att hitta ett träd som kunde ersätta det. Den har många kvaliteter som är beaktade och valet av detta buskträd hänger ihop med resterande växtval. De röda blomställningarna samtidigt som trollhasseln blommar skapar en helhet. På sommaren har den friska gröna ormbunkslika blad och ett exotiskt utseende med sitt krokigt, flerstammiga och karaktäristiska växtsätt. Växten har också fantastiska höstfärger. Och samspelar bra med trollhasseln och den andra rönnsumaken.

Azorella trifurcata `Nana`, gulldyna är en mycket lågväxande perenn, cirka 5 cm, som är vintergrön och bildar mattor av barr lika blad. Blommar med gula små blommor länge på sommaren. Jorden ska vara väl-dränerad och läget soligt. (Hansson 2008)

Colchicum autumnale, tidlösa, är en lökväxt som blommar i lilarosa blommor i september. Kan stå soligt och i halvskugga i väl-dränerad jord, löken planteras på ett djup av 15-20cm. (Månsson 2002)

Crocus speciosus, höstkrokus är en lök som blommar i blått i september månad. Den vill stå i väl-dränerad jord i sol till halvskugga. (Månsson 2002)

Dryopteris filix-mas, träjon blir 60- 120 cm. Den här ormbunken kan stå både soligt och skuggigt. Jorden ska vara humusrik och kan vara stenig. Frodigt grönt uttryck. (Hansson 2008)

Fagus sylvatica, bok, är ett träd som passar sig bra till häck. Jorden ska vara näringsrik och gärna lätt lera. (Stångbykatalogen 2009-2010)

Fargesia muriealae, bergbambu är vintergrön och går att klippa. Kan stå soligt men helst skugga till halvskugga. Kan bli 2 till 4 meter men kan klippas. Trivs i näringsrik och fuktighetshållande men väl-dränerad jord. Tuvbildande, gröna blad och ett gracilt upprätt växtsätt. (Hansson 2009)

Hamamelis x intermedia `Diane`, trollhassel är en buske som blir 2-3meter. Busken har ett brett och vasformigt växtsätt och blommar på bar kvist någon gång mellan december och april. Doftar! Bladen är stora och matt gröna och på hösten får busken höstfärger i orange till rött. Trivs bra i väl-dränerad humusrika jordar i halvskuggiga lägen. (Stångbykatalogen 2009-2010)

Iris reticulata, iris, vill ha sol till halvskugga och blir Cirka 10cm. Blommar i feb- april beroende på temperatur. Intensivt blå blommor. (Månsson 2002)

Polipodium vulgare, stensöta, vintergrön ormbunke med läderartade blad. 15-30cm hög och kan stå både i sol

och halvskugga. Den vill stå väl-dränerat med fukthållande humusrik och gärna grusblandad jord. (Hansson 2008)

Rhus typhina `Dissecta`, flikbladig rönnsamak. 2-3 meter hög som bred. Svagväxande med flikiga blad. Trädet har ett trolskt utseende, flerstamigt och får orange, gula och röda höstfärger. De vinröda frukterna sitter kvar under vintern. Dessa träd växer på de flesta jordar men föredrar väl-dränerade varma jordar i ett soligt läge men kan även stå torrt. Trädet slår rotskott och behöver planteras med rotbarriär. Får inte beskåras pga att detta stimulerar rotskottstillväxt. (Stångbykatalogen 2009-2010)

Rhus typhina `Tiger Eyes`, flikbladig guldgul rönnsamak som blir cirka 180cm. Bladen är flikiga och gula till gulgröna med purpurrosa bladstjälkar. På hösten går färgerna i orangegula och schalakersröda toner. Trädet trivs i soligt läge med väl-dränerad jord. . Får inte beskåras pga att detta stimulerar rotskottstillväxt. (Stångbykatalogen 2009-2010)

Saxifraga arendsii `Alba`, rosenbräcka är en perenn som blir cirka 15 cm. Kompakt och mattbildande växtsätt som växer till sig tidig vår. Vill ha väl-dränerad stenblandad jord lätt sur till kalkhaltig. Blommar i vitt under sen vår. (Hansson 2008)

Saxifraga hypnoides, mossbräcka är en perenn som bildar mossliknande tuvor, kommer tidigt på våren och trivs i skugga och i alla jordar. Blommar med vita blommor sen vår. (Hansson 2008)

Scilla siberica, rysk blåstjärna, 10-15 cm. Blå blommor. Sprider och förökar sig både med frö och sido-lökar. Blommar tidig vår. (Månsson 2002)

Taxus baccata, idegran är en barrväxt som kan bli cirka 5-7 meter hög. Busken lämpar sig bra till formklippning, är vintergrön och har ett kompakt växtsätt. (Stångbykatalogen 2009-2010)

VÄXTBÄDDARNA

Kan med fördel bestå av samma jord som finns på plats. Cirka 10-15 höga och blandas med ¼ del grus för en mer väl-dränerad egenskap.

VÅR

På våren är det bland annat dessa växter som bidrar till karaktären i rummet. Lökar går i svala, kalla och blå toner mot ljus sten och grus.

Scilla siberica

Rysk blåstjärna,
Blå blommor som sprider i gruset
och blommor tidig vår för att sedan vissna ner.
Den förökar sig både med frö och sidolökar.

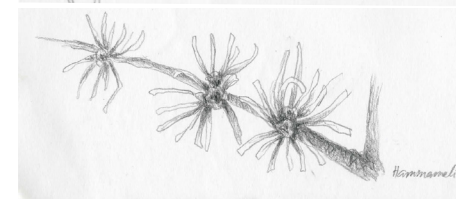
Rhus typhina 'Dissecta' och

Rhus typhina 'Tiger Eyes'

Flikbladig rönnsumak.

Har ett krokigt och exotiskt utseende och
växtsätt.

Trädet är flerstamigt och honplantor har
sina dekorativa röda blomställningar
kvar hela vintern.

Hamamelis x intermedia 'Diane'

Trollhassel,

blommar med röda blommor tidig vår
på bar kvist.

SOMMAR

På sommaren går platsen i harmoniska varma gröna nyanser. Form och textur står för karaktären.

Rhus typhina `Dissecta`

Flikbladig rönnsumak.

Bladen är mörkgröna på sommaren.

Hamamelis x intermedia `Diane`

Trollhassel.

Har omvända äggrunda gröna blad och har ett arkitektoniskt växtsätt.

Dryopteris filix-mas

Träjon.

Bidrar till bladstruktur och deras flikiga blad sammspelar med rönnsumakens.

Azorella trifurcata `Nana`

Gulldyna.

Blommar med små gulgröna blommor under försommaren och blommor en lång tid.

Fargesia muriealae

Begbambu.

Har friska gröna blad och ett gracilt upprätt växtsätt.

Rhus typhina `Tiger Eyes`

Flikbladig rönnsumak.

Bladfärgen går mer åt det gula hållet efter det limgröna bladutspringet och bladsjälkarna är i purpurrosa.

HÖST

På hösten går färgerna i orange, gula och scharlakansröda nyanser och bokhäcken ger rummet en gudgul ram.

Rhus typhina `Dissecta`

Flikbladig rönnsamak.

Blad får brinnande höstfärger i gult, orange och röda färger.

Hamamelis x intermedia `Diane`

Trollhassel.

Får lysande gul, orange och röd.

Dryopteris filix-mas

Träjon.

Står med friska gröna blad långt in på hösten.

Rhus typhina `Tiger Eyes`

Flikbladig rönnsamak.

Bladen övergår i färgen gult, orange och intensivt scharlakansrött.

Colchicum autumnale

Tidlösa.

Blommar från september till oktober med bleklila blommor

Crocus Speciosus

Höstkrokus.

Blommar med nakna stjälkar i mitten på september med ljusviolettera blommor.

Polipodium vulgare

Stensöta.

Denna låga ormbunke är vintergrön med gröna läderartade blad.

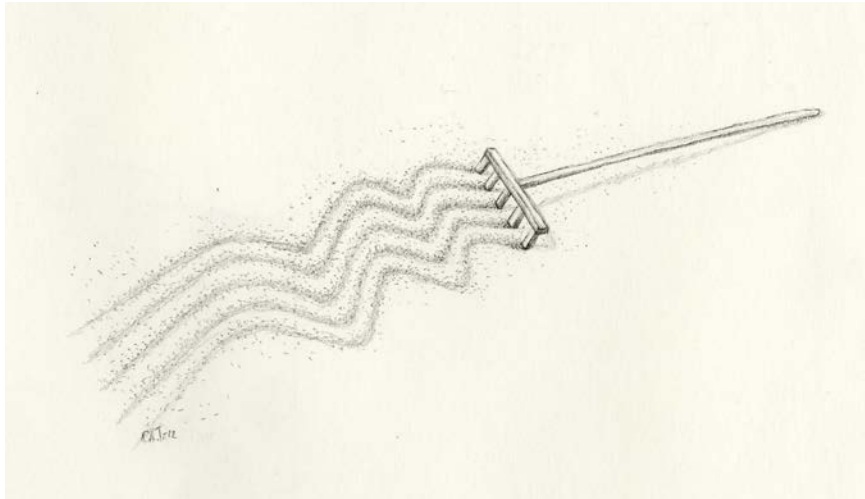
Vad kan man göra här?

Utformningen vars mål bland annat har varit att skapa ett naturligt uttryck är avsedd att skänka denna plats en karaktär där kanske inte just *grav* är det första men tänker på när man är här. Det ska fungera både som gravplats men likaväl som ett meditativt rum, en plats för att känna frihet och uttrycka sin sorg. Ett meditativt rum ska ge utrymme för avkoppling och eftertanke och ge möjlighet till att låta tankar och känslor vandra fritt. (Sörensen &- Wembling 2012)

Vid sittplatsen kan man sitta, titta, lyssna på vattnets porlande och kanske känna på det.

Sorg behöver inte vara passivitet utan ibland behöver man uttrycka den med handling. Det ska gå att pynta graven med snittblommor och man ska kunna tända ljus vid graven, där urnan är nedgrävd. (Risberg 2012)

Vill man vara mer aktiv så ska här finnas en kratta till låns, om man vill kratta kring sin gravsten. Att få dra en kratta i gruset, skapa mönster, kanske kratta bort andras spår och liksom städa och skapa ordning när värden inom sig är ett kaos, tror jag kan vara en avkopplande handling och som skulle kunna skänka tröst.

Krattan är konstruerad för att ge mönster, spår i gruset och är av trä.

Gravstenar, ljus och vas hållare

Gravstenarna ska vara av natursten (obearbetade), ljusgrå granit, med inskriptioner (ingen skylt), för att förstärka och bidra till uttrycket av en naturlig sten trädgård. Gravarna kan vara i varierande storlekar och mer eller mindre nergrävda. De måste också vara av betydlig tyngd så att de inte kan flyttas med lätthet. Ljus- och vas-hållarna får också med fördel vara av natursten vilket gör besökarna delaktiga av skapandet av sten trädgården.

Ljushållaren är av natursten med traditionell glaskopp med värmeljus i.

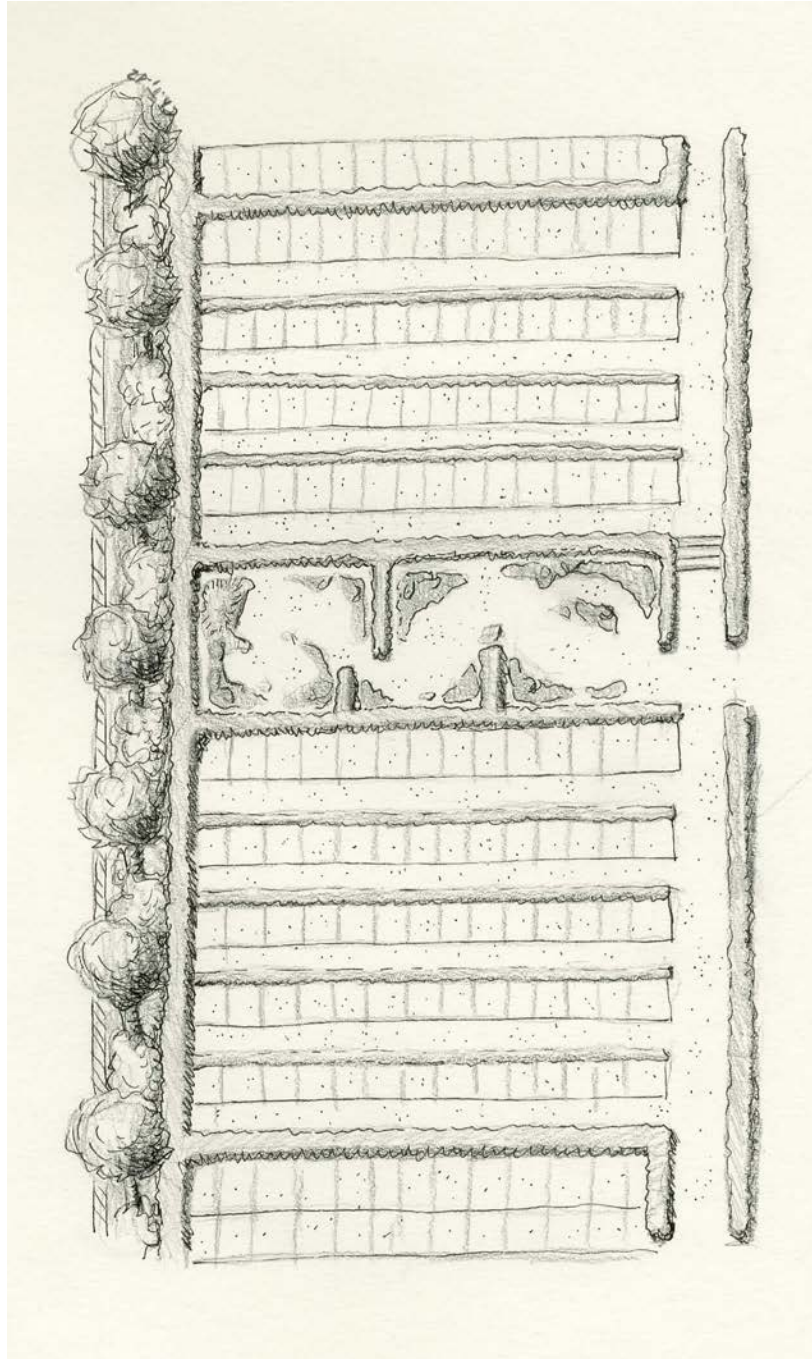
Utbyggnad

I framtiden kan det kunna vara aktuellt att bygga ut och lägga till gravar i rummet. Men för att karaktären inte ska gå förlorad och för att tillgängligheten inte ska påverkas, har jag valt att ge ett förslag till var eventuellt tillkomna gravar skulle kunna ligga. Dessa skulle med fördel placeras i hop med en växt av samma art som redan finns i rummet t.ex. *Saxifraga arendsii* för soligt läge, eller *Saxifraga hypnoides* för de skuggiga, beroende på var den nya graven ska vara belägen.

Exempel på placering för fler gravar. Ytterligare cirka 20 st. gravstenar skulle kunna få plats här.

Ett möjligt scenario skulle även kunna vara att inkludera den aktiva graven (med samtycke från gravrättsinnehavaren,) och bygga ut askgravplatsen i hela delen av kvarteret. Detta skulle då kunna bli ytterligare två rum av samma karaktär som det inre gestaltade rummet.

Askgravplatsen, Västra kyrkogården, Korsbacka kyrka, Kävlinge." Ett annorlunda kvarter"!

Kapitel FYRA...

Askgravplatsen, social eller teknisk design?

Diskussion

Att gestalta en miljö som en askgravslund som behöver tillgodose både praktiska behov och vara en plats för meditation, eftertanke och sorgeprocess anser jag kräver både social design och teknisk design. Men med den sociala designen som grund till de beslut om de fysiska formerna platsen tar.

Jag tyckte alltså att det var viktigt att formen formade sig efter de behov platsen behövde uppfylla, istället för att ge platsen en form som besökarna fick inrätta sig efter.

Att låta den sociala designen var den vägledande har jag kommit fram till känns bättre för mig som designar. Jag upplever att jag bara är ett medel för den mening som designandet fyller, istället att göra en gestaltning som egentligen bara är en förlängning av mig själv. Det är klart att jag lägger in egna värderingar och jag gör saker som jag själv uppfattar praktiska eller estetiska men förhoppningsvis utan att glömma dess mening och varför jag gör som jag gör.

Jag upplever att det är lätt att stirra sig blind på det tekniska och på vägen förlorar man lätt sitt mål, sin mening. Att formge med öppna ögon och ständigt stå utanför det man gör och vara betraktaren, tror jag är viktigt i mitt kommande designarbete.

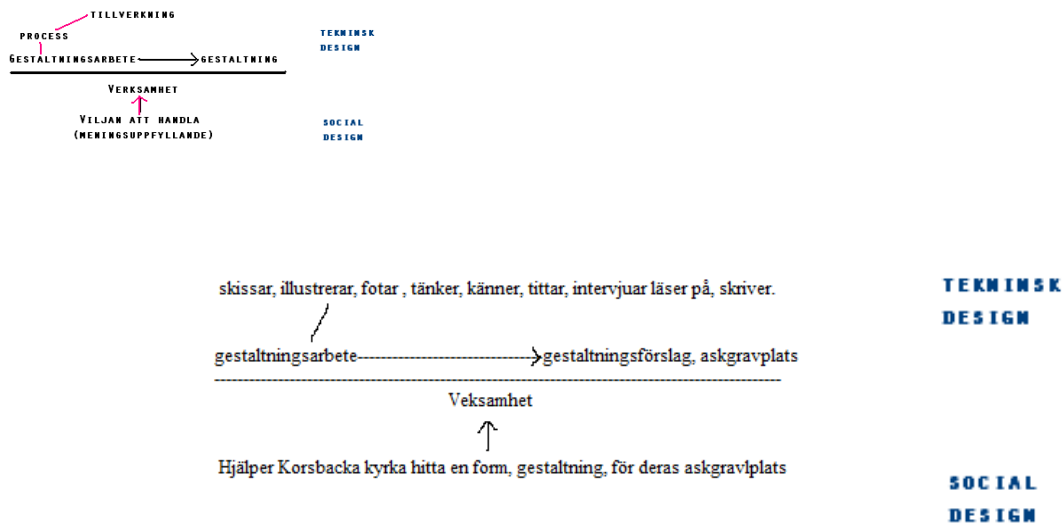
Ramírez skriver att en god verksamhet är av god kvalitet och en god process är effektiv och dör ut av sig själv (Ramírez 2002, *sid.41*) Om mitt gestaltningsförslag är en god verksamhet (av god kvalitet) i det här sammanhanget är svårt att veta. Detta svar skulle bara kunna ges om gestaltningen skulle bli realitet och platsen fyller sin funktion, det vill säga att den både skulle fungera praktiskt men och fylla sin roll som ett meditativt rum och i allra bästa fall som tröst för den sörjande (och det skulle bara de sörjande kunna svara på).

Processen då, har den varit effektiv? Ja jag anser det. Ramírez skriver även att en process måste få dö ut av sig själv för att bli ett resultat, (Ramírez 2002, *sid.41*). Det har den, tror jag, jag funderar alltid på om jag kunde ha gjort något annorlunda, så kanske har den inte helt dött ut av sig själv. I vilket fall upplever jag att den har varit effektiv, mycket på grund av de fasta strukturer som redan fanns och som snabbt ledde mig till mitt koncept.

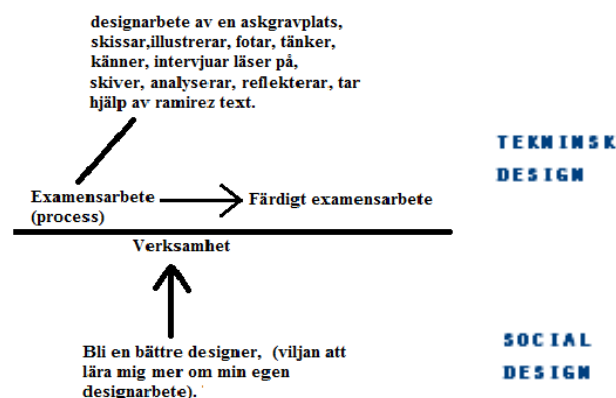
Ramírez skriver att det är viktigt att skilja på *handling* och det man *gör*. Dessa begrepp är enligt honom inte samma sak. (Ramírez 2002, sid.41)

Efter det jag har gjort har då min *handling* varit att hjälpa Korsbackakyrka med att ge form åt en askgravplats. Det var alltså viktigt i det här sammanhanget att det var något de behövde och efterfrågade för att *handlingen* för mig skulle bli meningsfull. Behovet av en askgravplats fyller också sin direkta mening, såsom att tillhandahålla gravplatser och stödja och stötta de sörjande. Detta beslut (viljan att handla) ledde mig till min *verksamhet*. Allt detta är då den *sociala designen*. *Verksamheten* är det jag handfast *gör*, så som att skissa, illustrera, fotografera, känna efter, titta, ställa frågor, läsa på och skriva, är den tekniska designen som ska leda fram till en produkt, ett gestaltungsförslag.

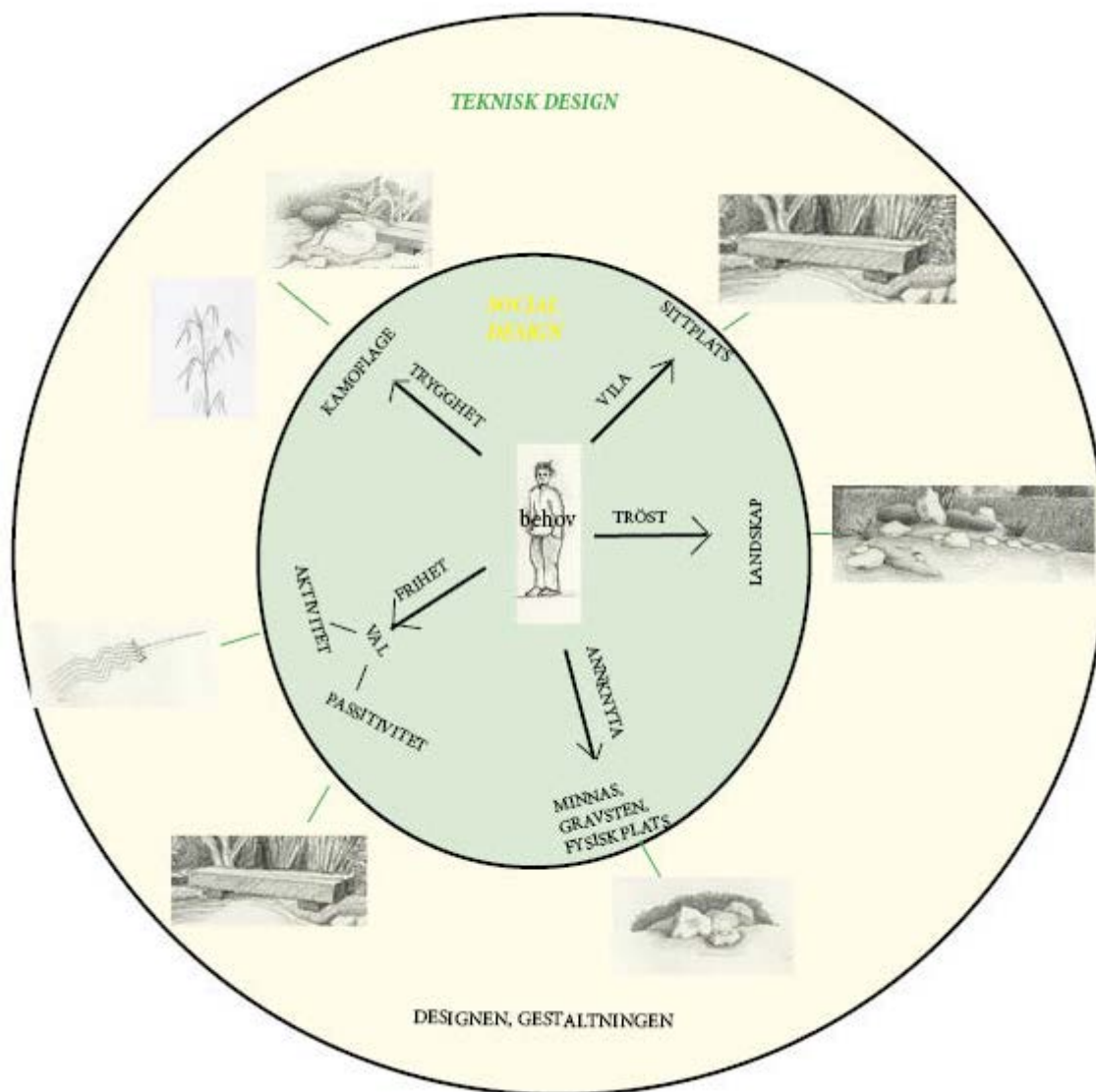
Tidigare figur:

Om jag använder mig av den mer generella figuren som baserats på Ramirez text "Strukturer och livsformer" kan jag byta ut några begrepp till vad jag gjort under designarbetet. Vilket ger en mer specifik bild av vad som är social design och vad som är teknisk design i det här arbetet.

Skulle jag göra samma sak med hela arbetet, alltså inte bara designarbetet utan det skrivna arbetet, skulle det kunna se ut så här.

Figuren beskriver hur den sociala designen ligger till grund för de beslut som de fysiska former platsen tar. Jag tyckte alltså att det var viktigt att formen formade sig efter de behov platsen behövde uppfylla, istället för att ge platsen en form som besökarna fick inrätta sig efter. Att låta den sociala designen vara den vägledande känns bättre för mig som designar.

Diskussion

Jag hade inte från början någon bild, tanke eller uppfattning om vad jag ville skapa eller åstadkomma utan försökte vara öppen för att låta platsen och förutsättningarna leda mig till en gestaltning. Andra sätt för mig skulle kännas tråkigt och meningslöst och utan kreativitet. Eftersom det är själva kreativiteten som jag upplever som mest stimulerande, (fast inte helt utan frustration), kan jag känna att jag uppfyller någon slags nytta och det jag gör kännas meningsfullt.

Detta reflekterande kring processen gör inte gestaltningen varken bättre eller sämre utan hjälper mig förstå min designprocess och förhoppningsvis underlätta mitt kommande gestaltarbete.

Dagboksmetoden upplever jag har givit mig mycket. Att se alla tankegångar kommer att påminna mig om att design för mig alltid kommer vara mer än en teknisk design. Många tankar under skissprocessen, designprocessen, har gått parallellt och flutit ihop och återkommit.

Metoden har gjort mig uppmärksam på hur jag rent känslomässigt fungerar under processen och jag har kommit fram till saker jag kommer att ha nytta av och ta fasta på i framtiden. Det som för mig tidigare uppfattats som ett kreativt kaos har nu för mig fått mer struktur.

Skissandet har alltid varit viktigt i mitt arbete, men nu har jag fogat ord och mening till verktyget. Skissandet är inte bara ett verktyg eller hantverk för att illustrera eller kommunicera en idé. Det är även ett redskap och hjälpmedel att nå fram till idén. Ett redskap som man alltid bär med sig.

Skissa med plan och vy

Att skissa framifrån och den vy och direkta bild av platsen man får vid mötet och att samtidigt skissa med ett fågelperspektiv hjälper att få övergripande bild av vad som sker på hela ytan som jag jobbar med. Dessa två skissmetoder hjälper mig att uppfatta rummet och förstå hur rummet påverkas när man formar det.

Parallellt skissande

Jag upplever att kan vara svårt att hålla kreativiteten uppe men att processen kan bli mer tillspetsad om jag skissar på parallella förslag.

När jag jobbar med två idéer samtidigt hjälper det mig att inte köra fast och jag upplever att jag blir mer rörlig i mina tankgångar och kan jobba mer effektivt. Det är för mig en viktig erfarenhet som jag kommer ta med mig i framtida kreativa processer.

Att skissa på plats

När jag skissar på plats hjälper det mig att uppleva platsen. Skissandet gör mig fullt närvarande och det är ett sätt att tillåta mig ta tid och lära känna platsen. Jag känner mig mer mottaglig, medveten och det hjälper mig att minnas platsen bättre.

Askgravplatsens brister?

Nackdelen med att göra ett slutet rum är att den kan upplevas upptaget om det redan är någon där eftersom den lilla ytan gör platsen rätt intim. Man kanske inte vill sitta och trängas eller upplever att man stör, särskilt om man är i sorg och vill uttrycka den. Besöker man dock graven vid en högtid kanske man kan förvänta att det ska finnas flera personer där. Ytterligare en sittplats hade nog kunnat vara en god idé men på bekostnad av utrymme och gravplatser.

Känslodiagram, upplevelsen av processen

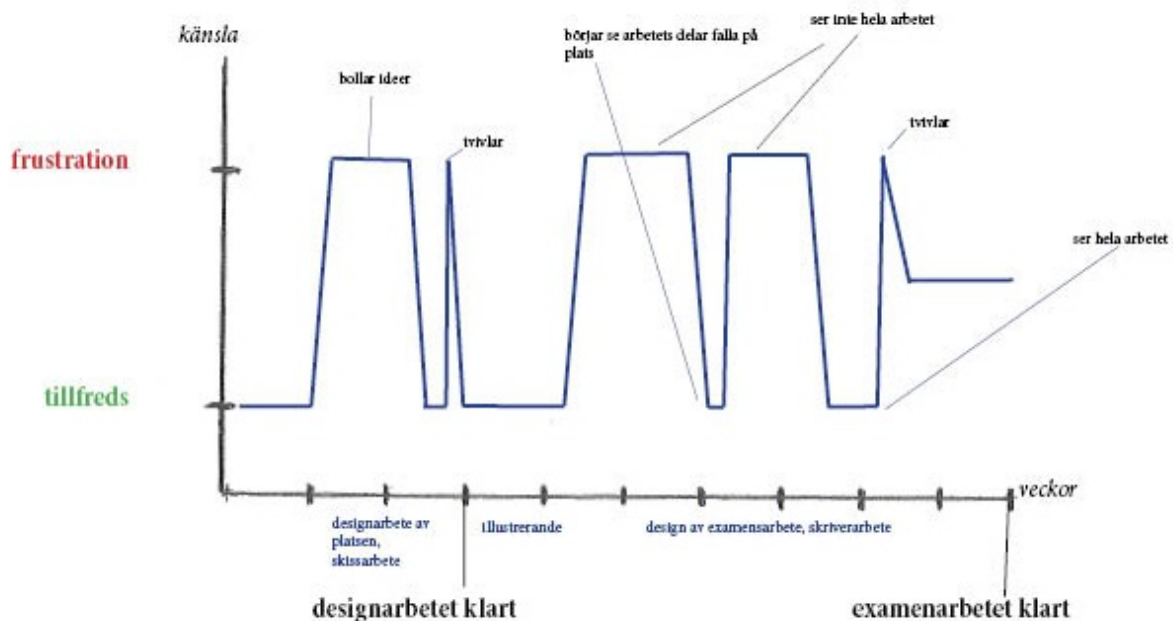
Min man, Joakim Tigerschiöld påpekade för mig under arbetets gång att det verkar finnas ett mönster i hur jag verkar uppleva processen. Detta kunde han konstatera efter att ha tagit del av flera liknande situationer i tidigare designarbeten. Därför bad jag honom att beskriva hur *han* upplever *mig* under arbetet.

Detta är Joakims reflektioner kring min designprocess (texten i parentes är vad jag tänker, när han säger det):

Jag tycker det är en smärtsam process och du verkar lida. Men det verkar nödvändigt för dig för du ska hitta en bra design, (*Lider? Jag är ju bara frustrerad!*). Du tvivlar ofta, särskilt i början, minst en gång per dag och är svår att leva med när du befinner dig i din förkastelse process. Du är uppe i dina tankar hela tiden, (*jag kan inte sluta nu när tankarna bara kommer*). Konstant otillfredsställd, ganska speciellt faktiskt! (*Jag är inte nöjd förrän jag känner att jag har hittat rätt*). Du börjar om på nytt, (*jag försöker ju utreda och förstå!*). Men sen infinner sig lugnet när du börjar få ihop bild med ord, (*det är väl inte så konstigt, då är jag ju klar!*), och sen löper det på och du verkar mer nöjd. Men du fortsätter ha en kritisk syn på det du gör, (*man kan alltid bli bättre!*).

Eftertanke,

okey, okey, det här var jobbigt att höra. Måste inse att tankearbetet också är ett arbete och viktig tid, inte bara den tid då jag praktiskt handlingskraftigt gör något, kanske inte behöver skynda på det så mycket, måste tillåta att det få ta sin tid.

Egna noteringar och Jockes reflektioner ligger till grund för diagrammet.

Diagrammet visar ett mönster av frustration under den tid då de bärande besluten tas och innan arbetets delar börja falla på plats. Tvivlar någon gång efter processens slut och går ofta igenom mina beslut en extra gång. Illustrationsarbetet är en lungare tid då tillverkningen pågår och mindre beslut tas.

Sammanfattningsvis...

. .upplever jag att metoden att föra dagboksanteckningar har gett mig mycket. Metoden gjorde mig mer alert och medveten och den har hjälpt mig, nästan tvingat mig att formulera vad jag gör och vad jag vill säga med mitt gestaltande.

Med arbetet hoppas jag kunna dela med mig av erfarenheter om hur jag arbetar, vad som ligger bakom mina beslut och hur jag har upplevt processen, något som jag upplever att man inte alltid pratar om.

Frustrationen är ju oftast inte negativ och jag tycker fortfarande om att gestalta men kommer nog att försöka acceptera frustrationen och påminna mig om att de är en del av processen. Men förhoppningsvis nu med större tillit till mig själv att jag tillslut kommer ut på andra sidan ☺.

Källförteckning

Tryckta källor

- Hansson, M, Hansson, B (2008) Inspiration, skötsel, lexikon, *Perenner*. Italien, Prisma förlag.
- Hansson, M, Hansson, B (2009) Inspiration, skötsel, lexikon, *Gräs & Bambu*. Italien, Prisma förlag.
- Månsson, L (2002) *Lättodlade lökar och knölväxter*. Västerås, ICA bokförlag.
- Ramirez, J. L.(2002), *Strukturer och livsformer – om teknisk och social design*, diaLOGOS, Stockholm, *Design som process och som handling*
- Stångby katalogen, 2009-2010, Stångby plantskola, Stångby
- Sörensen, A-B & Wembling, M. (2008) Om kyrkogårdens form och växter, *Minnenas trädgård*. Stad & Land nr 173, Alnarp: Movium, Sveriges lantbruksuniversitet SLU Alnarp.
- Wingren, C. (2006). Varning - Vägarbete pågår, utdrag ur en utforskandes dagbok. *Utforskande arkitektur*. Sten Gromark. & Fredrik Nilsson (red.). Stockholm, Axl Books: 170-200.

Muntliga källor

- Johan Solstad, kyrkogårdsvaktmästare, samtal 2012-04-03, Korsbacka kyrka, Kävlinge
- Joakim Tigerschiöld, samtal 2012-04-10
- Mats Andersson-Risberg, mail, 2012-03-29